

ראש השנה
שנת תשפ"ב לפ"ק
גליון מ"ו

העדה

העאת
אלקין אביך
ועבדהו

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

גליון מוגדל
לראש השנה

משנת החסידות

שיעור לראש השנה
(בעיר קרית יואל לקראת ראש השנה תשס"ח)

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

דער תרועה איז א געוויין פון
א נשמה וואס ליגט נעבעך
אין א בית האסורים! די נשמה
יאמערט מיט א שברים און
א תרועה, נאך א געווייין און
נאך א געווייין! די נשמה וויינט
ארויס פונעם גוף און זאגט: איך
בין דא איינגעשפארט אין א
בית האסורים!
ווען וועט שוין קומען דער
שופר פון 'חירות', דער 'תקע
בשופר גדול לחרותנו'

מדור מסילת המועד
עמוד ז'

ותרועת מלך בו:

גילוי
החלק אלוך
ממעל
שבכל ישראל
בראש השנה

א. גילוי האור הגנוז לצדיקים בראש השנה
ענינו של ראש השנה נקרא אור - 'ה' אורי בר"ה' | 'אור' היינו נקודת צדיק שגנוז
הקב"ה לצדיקים | צדיקים נכתבים ונחתמים בר"ה, היינו נקודת צדיק שבכל ישראל
| ונקודה זו נתגלה ע"י תקיעת שופר

ב. עמך כולם צדיקים: ע"י קול השופר
ירושת ארץ ישראל מורה על הנחלת עולם הבא לצדיקים | כיבוש ארץ ישראל
היתה ע"י קול שופר, משום שהשופר מגלה בחי' צדיק שבכל ישראל | וע"י גילוי
נקודה זו יכולים להמליך הקב"ה על כל העולם

ג. נשמה באפן: גילוי הנשמה שבכל ישראל בר"ה
תפילות של ראש השנה הוא ע"י השכינה המתפללת מתוך גרונו של האדם | כנסת
ישראל הוא מידת מלכותו יתברך | המדבר לשון הרע על חברו כאילו מדבר על
השכינה | וזהו המתקה להקיטרוג על בני ישראל ביום הדין

א.

גילוי האור הגנוז בראש השנה

ענינו של ראש השנה נקרא אור - 'ה' אורי בר"ה' | 'אור' היינו נקודת צדיק שגנוז הקב"ה לצדיקים | צדיקים נכתבים
ונחתמים בר"ה, היינו נקודת צדיק שבכל ישראל | ונקודה זו נתגלה ע"י תקיעת שופר

לעתיד לבא, אלא גנוז אותן אורות לצדיקים שעתידין
לכוא שיעלו אותן.

ועמך כולם צדיקים - חלק הצדיק שבכל אחד ואחד
ויש בזה בחינה נוספת של 'ועמך כולם צדיקים' (ישעיהו
ס, כא), כי אצל כל אחד ואחד מישראל יש נקודה בנפש
שנקרא צדיק, נקודה פנימית שהחטא לא פגם בו, וזהו
כוונת דברי חז"ל (סנהדרין ז): כל ישראל יש להם חלק
לעולם הבא, שנאמר 'ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו
ארץ'. ואף אם האדם אינו מרגיש בכך, הרי שבעומק
נפשו ישנה נקודה זו של צדיק, ונקודה זו ישנה אצל
כל איש ישראל ללא יוצא מן הכלל.

והנה ראש השנה הוא היום היחיד בשנה בו היה אדם
הראשון בדרגה של קודם החטא, שהרי בראש השנה נברא
אדם הראשון, ורק בשעה עשירית סרח (סנהדרין דף לה:),
ולכן ביום זה מתעורר דרגה זו של אדם הראשון קודם
החטא, ומתגלה האור הגנוז לצדיקים, והקב"ה מאיר בו
על בחינת צדיק של כל אחד ואחד, בבחינה של 'ה' אורי
בראש השנה', ואור גנוז זה מתגלה בראש השנה לכל אחד
ואחד לפנים דרגה דיליה, כי יש מי שזוכה שמתגלה אצלו
האור באופן גלוי יותר, ויש מי שאינו זוכה והאור נמצא
אצלו באופן גנוז וטמון יותר, אבל נשמת כל איש ישראל

'מקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקצר, לקצר אינו רשאי
להאריך'. כי ישנם חלקים בברכות קריאת שמע שמקורם
מהיכל הדין ובהם צריך לקצר ולא להאריך, ומאידך ישנם
חלקים בברכות קריאת שמע ששורשם בהיכל החסד ובהם
צריך להאריך ולא לקצר.

בראש השנה מתגלה האור הגנוז לצדיקים

ובראש השנה מצינו בזה דבר חידוש, שלמרות שהוא
יום הדין, הוא יום של אור כפי שהזכרנו את דרשת חז"ל
'ה' אורי - בראש השנה', כמו"כ מצאנו בדברי הראשונים
ז"ל שקוראים לשני ימי ראש השנה 'יומא אריכתא' [ראה
רא"ש על מסכת ר"ה פ"ד, י"ד ועוד], למרות שהוא יום
הדין שהוא מקום שאמרו לקצר בו. וביאור הענין הוא
כי בראש השנה מתגלה אור מיוחד שהוא האור הגנוז,
שענינו גילוי האור שבתוך החושך, ויש בזה דרגות רבות
של גילוי האור שבתוך החושך, גבוה מעל גבוה, ואור
זה מאיר יותר מהאור הגלוי, בבחינה של 'העם ההולכים
בחושך ראו אור גדול'.

והאור זה הוא כח עליון שמאיר בתוך החשיכה, והוא
האור שגנוז הקב"ה לצדיקים לעתיד לבא (תגינה יב), וכידוע
מה שכתב הרבי רבי אלימלך זי"ע (נועם אלימלך פרשת
בראשית ד"ה ויאמר אלקים יהי אור) שאין כוונת חז"ל דוקא

הנה אנו אומרים בימים אלו הפסוק בתהלים (תהלים כו
א): 'לדוד ה' אורי וישעי', ועל זה דורשים חז"ל (ויק"ר כא,
ד) 'אורי - בראש השנה', וצריך להבין כי אור מרמז על
חסדים בחינת 'יום', ואילו חושך מרמז על דינים וגבורות
בחינת 'לילה', ואם כן מה השייכות של אור לראש השנה
שהוא יום הדין.

ושאלה זו נשאלת גם בסדר התפילה, כי כידוע ישנם
בסדר התפילה היכלות שונים, ובשעת התפילה עוברים
מהיכל להיכל גבוה מעל גבוה, וישנו 'היכל הדין' הנקרא
בוהר הקדוש (ח"ב רגא). 'היכל הזכות', ובהיכל זה עוברים
בשעת אמירת התיבות לעושה אורים גדולים' וכו' שבברכת
יוצר המאורות. ונשאלת השאלה הנ"ל, הלוא אור הוא
בחינה של חסדים ורחמים, ומה ענינה להיכל הדין.

מקום שאמרו לקצר - אינו רשאי להאריך

והנה איתא מהאר"י ז"ל שבחלקי התפילה השייכים להיכל
הדין צריך לקצר, ואילו בחלקי התפילה השייכים להיכל
החסד ולהיכל האהבה צריך להאריך, ולכן כתב האר"י
ז"ל שצריך לקצר כשאומרים לעושה אורים גדולים' וכו'
[בברכת יוצר המאורות] שהוא שייך להיכל הדין, ולהאריך
בברכת 'אהבה רבה' השייך להיכל החסד.

וזהו עומק דברי התנא במסכת ברכות (פ"א משנה ד):

וזהו פירוש אמרם ז"ל (ר"ה דף טז): שבראש השנה צדיקים גמורים נכתבים ונחתמים לאלתר לחיים, שמלבד הפירוש הפשוט שהכוונה לצדיקים ממש, יש בזה גם כוונה נוספת, והוא שבראש השנה נכתב ונחתם כל אחד ואחד לחלק שבו, ששם לא פגם החטא, החלק של 'עמך כולם

ולכן הוא הקדמה לסדר מלכיות זכרונות שופרות שכל ענינם הוא להמליך את הבורא ב"ה על העולם הזה, כדברי חז"ל (ר"ה ט"ז). אמרו לפני בראש השנה מלכיות זכרונות ושופרות, מלכיות כדי שתמליכוני עליכם... כי רק לאחר הפלת חומות יריחו המונעים את המלכת הבורא ב"ה בעולם הזה, ניתן לומר מלכיות שענינו הוא 'כדי שתמליכוני עליכם'

ללא יוצא מן הכלל זוכה לבחינה מסוימת לאור זה בראש השנה.

וזהו פירוש אמרם ז"ל (ר"ה דף טז): שבראש השנה צדיקים גמורים נכתבים ונחתמים לאלתר לחיים, שמלבד הפירוש הפשוט שהכוונה לצדיקים ממש, יש בזה גם כוונה נוספת, והוא שבראש השנה נכתב ונחתם כל אחד ואחד לחלק הצדיק שבו, ששם לא פגם החטא, החלק של 'עמך כולם

צדיקים', ועל חלק זה נכתב ונחתם כל אדם בראש השנה לאלתר לחיים, ומזה הוא שואב חיות לכל השנה כולה.

ע"י תקיעת שופר מתגלה נקודת הצדיק שבעומק נפש האדם

הנקודה עמוקה זו של חלק הצדיק שבכל אחד ואחד מתגלה בראש השנה ע"י תקיעת שופר, כי התקיעה בשופר נעשה כח הנשימה שבאדם שהוא

ב.

עמך כולם צדיקים: ע"י קול השופר

ירושת ארץ ישראל מורה על הנחלת עולם הבא לצדיקים | כיבוש אר"י היתה ע"י קול שופר, משום שהשופר מגלה בחי' צדיק שבכל ישראל | וע"י גילוי נקודה זו יכולים להמליך הקב"ה על כל העולם

שופר'. ומביא הט"ז (שם ס"ב ב) 'שמעתי שהגאון הרב מהר"ר פייוויש מקראקא ז"ל היה מל ברה"ל ולא קנח פיו אחר המילה אלא בפה המלוכלך בדם מילה תקע בשופר לערב מצות מילה בשופר, כי כאמור בברית מילה נתגלה דרגה דצדיק של כל אחד ואחד מישראל, ובכח זה תוקעין בשופר לגלות את נקודת הצדיק שבנפש האדם.

לאחר הפלת חומות הקליפת ניתן להמליך את הבורא ב"ה

איתא (בכל בו סימן ט"ז) שתפילת 'עלינו לשבח' תיקן יהושע בשעה שהקיפו את חומות יריחו עד שנפלו החומות, כי תוכן תפילה זו לתקן עולם במלכות ש-ד-י, והוא ענין כיבוש ארץ ישראל והפלת חומות יריחו שאינם נותנים להקב"ה שיעשה לו דירה בתחתונים גם בתוך הארציות, בתוך העולם הזה. ולכן הוא הקדמה לסדר מלכיות זכרונות שופרות שכל ענינם הוא להמליך את הבורא ב"ה על העולם הזה, כדברי חז"ל (ר"ה ט"ז). אמרו לפני בראש השנה מלכיות זכרונות ושופרות, מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות כדי שיעלה זכרונכם לפני לטובה, ובמה בשופר. כי רק לאחר הפלת חומות יריחו המונעים את המלכת הבורא ב"ה בעולם הזה, ניתן לומר מלכיות שענינו הוא 'כדי שתמליכוני עליכם'.

ג.

נשמה באפו: גילוי הנשמה שבכל ישראל בר"ה

תפילות של ראש השנה הוא ע"י השכינה המתפללת מתוך גרונו של האדם | כנסת ישראל הוא מידת מלכותו יתברך | המדבר לשון הרע על חבירו כאילו מדבר על השכינה | וזהו המתקה להקיטרוג על

בני ישראל ביום הדין

הכוונה בפסוק בפרשת בלק הנאמר בתחילת סדר מלכיות (שם כג, ב) 'לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו, כי ישנם כמה בחינות וכינויים לקשר שבין כנסת ישראל להקב"ה, כמפורש בשרי השיירים (ה, ב) 'אחותי רעייתי יונתי תמתי', ובחינה של 'רעייתי' הוא בחינה של 'ריעות', בחינה של 'תרועת מלך' הוא 'בו' בתוך כל אחד ואחד מישראל, וממילא 'לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל', כי לא יתכן לראות און ח"ו בחלק אלוך ממעל.

עומק תפילות ישראל הוא תפילת השכינה הקדושה ליחוד קוב"ה ושכינתיה

ומידה זו של מלכות - שבו יש חלק לכל איש

אחד ואחד מישראל יש חלק אלוך ממעל, אלוקות ממש, כמובן הפשוט ביותר, והוא עומק הנפש של איש ישראל. והענין הוא כי אין מלך בלא עם, נמצא שכשנסת ישראל ממליכים את הבורא ב"ה, הרי הם אחוזים במידת מלכות, כי על ידם ובאמצעותם נתגלה מלכותו של הקב"ה בעולם, וזהו החלק אלוך ממעל שיש בכל איש ישראל, כי כביכול באמצעות האדם נעשה הקב"ה למלך על העולם.

'לא הביט און ביעקב' - כי בכל אחד מישראל יש חלק אלוך ממעל

וזהו ענינו של קול השופר, כי בתורה הקדושה נקרא ראש השנה 'יום תרועה' (במדבר כט, א), שמתפרש גם מלשון של 'ריעות' והתחברות, וזה

בראש השנה נפתח שער לתפילות של כל השנה כולה

בראש השנה מפטירין את ההפטרה של תפילת חנה (שמואל א, א) ואיתא מהאר"י ז"ל שיש בזה ענין פנימי, וסוד הדברים הוא שהשכינה הקדושה מתפללת להקב"ה ושופכת את נפשה לפניו, ועל זה בנוי כל הסוד של תפילה, והוא ענין פנימי מאד, [וכשמדברים בענינים פנימיים ועמוקים צריך להדגיש שהכל הוא רק על דרך 'כביכול'].

מידת מלכות - כללות נשמות ישראל

הנה מידת המלכות יש לה כמה שמות, שכינה הקדושה, כנסת ישראל, והכל מכוון לענין אחד, ומידת מלכות הוא מכללות נשמות ישראל, כי לכל

ישראל - נקראת 'תפילה', ולכן דוד המלך שהיה מרכבה לשכינה, אמר על עצמו 'ואני תפילה' (תהלים ק"ד, ט), דהיינו שבעומק ובפנימיות כל ענין התפילה היא תפילה שהשכינה הקדושה מתפללת כי היא מתגעגעת לדודה, ונוספת ומשתוקקת ליחוד קוב"ה ושכינתיה, ותפילה זו יוצאת מתוך גרונו של כל איש ישראל בתפילתו, כי כל אחד מישראל הוא חלק אלוך ממעל, והחלק אלוך שבקרבו היא מידת המלכות, היא השכינה הקדושה המתפללת מתוך גרונו.

ולפי"ז מובן מדוע דוקא במצות תפילה מצינו שצריך להתפלל בצבור של עשרה מישראל, שלא מצינו כן בשום מצוה אחרת, אכן לפי האמור מובן כי כיון שענין התפילה היא תפילה של השכינה הקדושה, לכן צריך שיהיו עשרה מישראל, כי אמרו חז"ל (סנהדרין ל"ט) ש'כל בי עשרה שכינתא שריא'.

בראש השנה מתגלה ענין זה של שכינה מתפללת מתוך גרונו של האדם

יש בתפילה מודריגות רבות, כי לפעמים התפילה מתלבשת באופן של בקשת צרכי האדם ברוחניות ובגשמיות, אבל בעומק הענין כל תפילה היא תפילת השכינה הקדושה המתרפקת על דודה, ומשתוקקת ליחוד קוב"ה ושכינתיה, ובראש השנה מתגלה ענין זה של פנימיות תפילות ישראל, וזאת ע"י כח השופר שמגלה את הנקודה הפנימית של האדם, את החלק אלוך ממעל שבתוך כל אחד ואחד.

ולכן כאשר האדם מתפלל בראש השנה עליו לדעת ששכינה מדברת מתוך גרונו, וכאשר הוא אומר את סדר הפסוקים של מלכיות וזכרונות שפורות עליו לדעת שבפנימיות הדברים השכינה הקדושה היא המתפללת ובוכה מרוב תשוקה וגעגועים לקוב"ה, ואומרת לפניו הלא אתה הבטחת ע"י עבדיך הנביאים שיגיע זמן של יחוד קוב"ה ושכינתיה, ומתי כבר נזכה לזה, הלא הבטחת לנו ש'ה' אלוקים בשופר יתקע והלך בסערות תימן' (זכריה ט, י"ד), והבטחת לנו ש'ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים בארץ אשור והנדהים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר הקדש בירושלים' (ישעיהו כ"ז, י"ג), ומתי כבר נזכה לזה, ובכי ויללה זו אין האדם יכול להוציא בפיו כל השנה כולה, כי כל השנה בחינה זו מוסתרת בעומק נפש האדם, וע"י כח השופר הוא מתגלה גם כלפי חוץ.

והנה מצאנו בפרשת וילך עונש חמור מאד על מי שמעיז לומר שח"ו 'הלא על כי אין אלוקי בקרבי מצאוני הרעות האלה' (דברים ל"א, י"ז), ועונשו מפורש מיד בהמשך הפסוקים (שם פסוק י"ח) 'ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה', כי אמירת 'אין אלוקי בקרבי' הוא בעצם אמירה נגד מסוק מפורש בתורה ש'ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו, ואיך

מלאו לומר שאין אלוקי בקרבי היפך פסוק מפורש שהקב"ה נמצא אצל כל יהודי בכל מצב שהוא, והנה תיבת 'תרועה' היא אותם אותיות של תיבת 'רעועות', כי מי שאינו מאמין ש'תרועת מלך בו' שהחלק האלוך ממעל נמצא אצל האדם בכל מצב, כי כוחות הרע אינם יכולים לגעת בנקודה פנימית זו של החלק האלוך ממעל שבנפש האדם, ולכן עונשו שמצאוני 'הרעות' האלה, היפך 'תרועה' - 'תרועת מלך בו'.

ביאור בחינת 'הכמה' בעולם הזה ובעולמות העליונים

בספר התניא קורא לבחינה זו 'הכמה שבנפש האדם' וכלשונו (ליקוטי אמרים פרק י"ח) 'נמצא כי אין סוף ברוך הוא מלוכב בבחינת חכמה שבנפש האדם יהיה מי שיהיה מישראל, ולכן 'אפילו קל שבקלים יכול למסור נפשו על קדושת ה', וזאת מפאת החלק האלוך ממעל שבקרבו.

ונבאר בס"ד בחינה זו של 'הכמה שבנפש האדם', כי ידוע מהמקובלים ז"ל שאות יו"ד מורה על חכמה יו"ד חכמה קדומה, והנה שם הוי"ה מתחיל באות י' ושם אדני' מסתיים באות י', והיו"ד שבתחילת שם הוי"ה מכונה 'הכמה עילאה', ואילו היו"ד שבסוף שם אדני' נקרא 'הכמה תתאה'.

ויש הבדל בין בחינת 'הכמה' בעולם הזה לבין בחינת 'הכמה' שבעולמות העליונים, כי בעולם הזה בחינת 'הכמה' היא ידיעות על דברים הנמצאים כבר בעולם, אבל חכמה של הקב"ה הוא לא ידיעה על דבר שנמצא רק הוא ממציא הדבר ע"י חכמתו כמ"ש 'כולם בחכמה עשית', ומידת החכמה העליונה היא יוצרת את המציאות, כי תיבת 'הכמה' הוא 'כח מה', שהוא הכח והשורש של כל המציאות, והחכמה העליונה היא הגוזרת ליצירת ומציאות הדברים. וכביכול יכולים לומר שמפני שהקב"ה יודע הדבר על כן נעשית הדבר כן.

לשון הרע נקרא 'שמע שוא', כי המציאות האמיתית של האדם הוא טוב

והנה איסור לשון הרע נקרא בתורה 'שמע שוא', וכדברי חז"ל (פסחים ק"ח) 'אמר רב ששת משום ראב"ע, ראי המספר ללשון הרע, וכל המקבל לשון הרע, כלי להשליכו לכלבים, שנאמר (שמות כ"ב, ל) 'לכלב תשלכון אתו', וכתוב בתריה (שם כ"ג, א) 'לא תשא שמע שוא', וכך איתא ברש"י על פסוק זה שהוא אזהרה למקבל לשון הרע. ולכאורה צריך להבין מדוע נקרא לשון הרע 'שמע שוא', הלא איסור לשון הרע הוא אפילו כשהוא מספר דברים אמיתיים, ואילו דברי שקר הוא בגדר האיסור של מוציא שם רע, ומדוע התוה"ק מגדירה דיבורי לשון הרע כ'שמע שוא'.

אכן יש בזה ענין עמוק, כי בנקודה העמוקה שבנפש האדם אין שום רע, כי שם הוא מקום משכן החלק האלוך ממעל, והוא בחינת 'ועמך כולם צדיקים' כפי שנתבאר לעיל, ואף אם האדם נכשל חס ושלום בחטא אין זה כי אם דרך מקרה בעלמא שנכשל בחטא, אך אין זו המציאות האמיתית של האדם, כי כאמור בעומק נפש האדם אין שום מציאות של רע.

המדבר לשון הרע חשוב כמת כי מתעלם מבחינת החכמה שמחיה בעליה

ומי שמדבר או מקבל לשון הרע הרי הוא מתעלם מכח החכמה שבנפש האלוקית, שהיא נתנת חיות לאדם כלשון הפסוק (קהלת ז, י"ב) 'החכמה תחיה

קדושת לוי פרשת בלק

לא הביט און ציעקב ולא ראה עמל בישראל, כשצאן למעלה עבירות ישראל חס ושלום השם יתברך אינו מביט להם דלוינו רואה כלל שיצאו עבירות ישראל לפניו. ה' אלהיו עמו, פירוש מה שאין כן כשצאן זכויות שלהם למעלה מהצר עלמו בהם זכו ה' אלהיו עמו, שמיד מחצר עלמו בישראל וזכויות שלהם. ותרועת מלך בו, פירוש שזה צחינות תרועה שנחלק לשנים שלא להביט צעירות ולחצר זכויות ישראל... כי כשמקביל כל ישראל הוא כשנראות השכינה כמאמר חכמינו ז"ל אין השכינה שורה על ישראל צפחות מס' צבוא, וכוא תקיעה שהשם יתברך מחצר בישראל

בעליה, וחלף זאת הוא מתעסק בדברים חיצוניים ומתעלם מכח החכמה הפנימית שבנפש האדם, ולכן אמרו חז"ל (גדרים סד) שמצורע חשוב כמת, כי הוא מתעלם מהחכמה שהיא מחיה את בעליה, ועליו הכתוב אומר (איוב ד, כ"א) 'מותו ולא בחכמה'. וזהו טעם הדבר שמצורע צריך לשבת מחוץ למחנה ישראל, כי מתעלם מהפנימיות של כל ישראל, ולכן 'מחוץ למחנה מושבו'.

המדבר לשון הרע - מדבר נגד החלק אלוך ממעל שבנפש האדם

ובאמת כל המדבר לשון הרע הרי הוא מדבר על החלק אלוך ממעל שבנפש האדם, ופוגם במידת המלכות כי הוא מדבר לשון הרע על מי שהוא חלק מהמלכת הבורא ב"ה. ואיתא ביוה"ק שמידת מלכות הוא בחינה של 'זה השער לה' (תהלים ק"ח, ט), כי היא המידה הראשונה בסדר המידות כשסופרים מתתא לעילא, ולכן הכהן מעמיד את המצורע על פתח אוהל מועד, כי כיון שדיבר לשון הרע ופגם במידת מלכות עליו להמשיך עליו בחזרה את מידה זו בפתח אוהל מועד שהוא בחינת מלכות.

ובלשון ארמית נקרא 'שער' בשם 'תרעא', והנה שם אדני' במילואו גימטריא תרע"א, והיינו כמבואר לעיל שהאות יו"ד שבסוף שם אדני' הוא החלק האחרון של מלכות שמים שבו אחוים כל נשמות ישראל, והוא החלק אלוך ממעל שבתוך נפשו של כל איש ישראל.

והנה אם יפחתו מנין י' ממספר 'תרעא' הוא גימטריא 'לשון הרע', וגם בגימטריא 'אסתר', בחינה של 'אנכי הסתר אסתיר פני', ומאידך אם מוסיפים מנין י' על מספר 'תרעא', הוא בגימטריא 'תרועה'.

ענין המקטרג ביום הדין הוא נגד מידת מלכות - שאין מי שימליך את הבורא כראוי

וכל ענין המקטרג ביום הדין הוא בעצם דיבור לשון הרע על החלק אלוך ממעל, כדאיתא ביוה"ק שכל כוונת המקטרג הוא לקטרג על השי"ת רח"ל ועל מידת מלכות, שאין מי שימליך את הבורא ב"ה באופן הראוי. והעצה לזה הוא לעורר נקודת החכמה שבנפש האלוקית שהוא אחוז במידת מלכות, ע"י תקיעת שופר, ובנקודת החכמה שבנפש האלוקית אין מקום למקטרגים, כי בעומק הנפש הוא בחינה של 'ועמך כולם צדיקים'. והקב"ה סיבב שבלעם המקטרג הגדול הוא זה שיאמר פסוק זה של 'לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל, ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו', שגם המקטרג בעצמו בעל כרחו יענה אמן ויודה שלא ניתן להביט און ביעקב כי עמו, ה' אלוקיו עמו, ומעל אלוך ממעל שבנפש האדם, ומעל אלוך ממעל שבנפש האדם, ותרועת מלך בו, ובפסוק זה מתחילים את סדר המלכיות לעורר זכות על ישראל.

ונקודה פנימית זו מתעוררת כל שנה ושנה בעת תקיעת שופר, והיא 'הכמה ואינה מלאכה' (שבת ק"ז, ט), כי הוא נקודה עמוקה מאד שהיא למעלה מכח הדיבור, והוא ענין עמוק ופנימי שלא ניתן כלל להסביר אותו ע"י דיבור, אלא באמצעות תקיעה שמגלה פנימיות נפש האדם, וע"י תקיעה לא ניתן להעביר לשון הרע, כי לשון הרע הוא דבר חיצוני, ואילו תקיעה הוא דבר פנימי ועמוק של הנקודה העמוקה שבנפש האדם, של 'ועמך כולם צדיקים'.

נקודות:

ולכן כאשר האדם מתפלל בראש השנה עליו לדעת ששכינה מדברת מתוך גרונו, וכאשר הוא אומר את סדר הפסוקים של מלכיות וזכרונות שפורות עליו לדעת שבפנימיות הדברים השכינה הקדושה היא המתפללת ובוכה מרוב תשוקה וגעגועים לקוב"ה, ואומרת לפניו הלא אתה הבטחת ע"י עבדיך הנביאים שיגיע זמן של יחוד קוב"ה ושכינתיה, ומתי כבר נזכה לזה

והקב"ה סיבב שבלעם המקטרג הגדול הוא זה שיאמר פסוק זה של 'לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל, ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו', שגם המקטרג בעצמו בעל כרחו יענה אמן ויודה שלא ניתן להביט און ביעקב כי עמו, ה' אלוקיו עמו, החלק אלוך ממעל שבנפש האדם, ותרועת מלך בו

א.

בראש השנה מבקשים על התגלות השכינה בעולם הזה

ובכן תן פחדך ה' אלקינו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת (נוסח ברכת קדושה).

יש לדייק בלשון בקשתנו ביום זה, כאשר אנו מבקשים על התגלות מלכות שמים בעולם, אשר מתפללים אנחנו כי יתן הקב"ה את פחדו על המעשים ואת אימתו על הברואים, ויש לבאר את שינויי הלשונות הללו.

ויבאר בהקדם על פי מוש"כ בשירת הים (שמות טו, טז) תפול עליהם אימתה ופחד, ומפרש רש"י (מדברי הז"ל במכילתא שם) כי לשון אימה היא על הרחוקים ופחד הוא על הקרובים. [ומה שהכתוב מוקדים להזכיר את האימה על הרחוקים לפני הפחד על הקרובים, הוא מפני שהפסוק עוסק ביושבי כנען והאומות הסובבים אותה, אשר באותה שעה היו רחוקים ממקום הימצאם של כלל ישראל, ועליהם ביקשו כי תיפול עליהם אימה הנופלת על הרחוקים. ואז הוסיפו ובקשו כי גם אח"כ כאשר יתקרבו אליהם ישאר עליהם הפחד הנופל על הקרובים].

ובזה יבואר כוונת אמרינו ובכן תן פחדך ה' אלקינו על כל מעשיך, ואימתך על כל מה שבראת. כי כאשר מתחדשת הבריאה בראש השנה, אזי קוטב כל תפילותינו הלא היא להעמיד את הבריאה בצורתה הנכונה, כאשר עשה אותה הקב"ה בששת ימי בראשית. ולכן מרבים אנו להעביר על תיקון העולם במלכותו ית', כאשר היתה כוונת הבריאה וראשיתה, שתהיה עיקר השכינה בעולם הזה דוקא (ב"ר יט, ז). ומפני זה, כאשר מבקשים על גילוי מלכות שמים בעולם, הרי כי תפלתנו היא שתהיה עיקר מלכותו ית' מתגלית בעולם הזה, וכל העולמות העליונים יהיו טפלים אל הגילוי הזה. ולכן מדייקים אנו בלשון התפלה כי יטיל הקב"ה את פחדו הנופל על הקרובים בעולם העשייה, ואילו אימתו המתפשטת על הרחוקים תהיה על העולמות העליונים המכונים עולם הבריאה (כי עולם האצילות הוא בחי' אלקות, ולכן עולם הבריאה הוא העולם הנעלה ביותר בין ג' העולמות).

ב.

תיקון מלכות שמים בעוה"ז בשלימות הבריור כמו בעולמות העליונים

מלוך על כל העולם כולו בכבודך (נוסח ברכת ראש השנה).

כתב הט"ז (או"ח תקפ"ב סק"ג) כי מה שאומרים מלוך על כל העולם כולו איננו כפל לשון, אלא הכוונה היא לאפוקי מה שנפסק בכמה ענינים אחרים כי רובו ככולו, ולכן מדגישים בבקשתנו על מלכות ה' כי אנו רוצים שיתגלה על כל העולם כולו ממש.

ויש לפרש את הענין בזה, כי מה שפוסקים רובו ככולו בכמה דברים, הוא מפני אשר זה העולם איננו מקום מבורר ומתוקן, ולכן יש בו הרבה ספיקות וחוסר בהירות, ובעולם כזה יכולים לפסוק על דבר ע"פ כלל של רובו ככולו, שהרי בלי זה ג"כ אין שום דבר ודאי ומתוקן בשלימות. אבל העולמות העליונים אשר בהם הבהירות גדולה, כל דבר אשר בהם הוא מבורר ומתוקן על מקומו ומדריגתו ממש, ושם פוסקים רק על דבר שלם שהוא נחשב כולו, ודבר שאין בו אלא רוב אינו נחשב יותר ממה שהוא, ואין שם מציאות של רובו ככולו.

וכאשר אנו מבקשים בראש השנה על גילוי מלכות שמים בעולם, אין אנו רוצים שתתגלה המלוכה ע"פ מושגי העולם הזה בלבד, אלא מבקשים אנחנו שתאיר המלוכה על העולם הזה כולו כמו שהיא בעולמות העליונים, בבהירות ושלימות שאין בה שום חסרון. ויש להעמיס זאת בלשון כל העולם כולו, הרומו על כך שיהיו כל העולמות כולם במדריגה אחת, ואז אכן תתגלה המלוכה גם על כל העולם הזה כולו בשלימות.

ג.

לחם ומזון הנשמה בא דוקא ע"י מסירות נפש להקב"ה

אדם יסודו מעפר וסופו לעפר בנפשו יביא לחמו (פיוט ונתנה תוקף).

יש לפרש כי עוסקים כאן בשני חלקי האדם שהם הגוף והנשמה, על הגוף הגשמי אנו אומרים אשר הוא יסודו מעפר וסופו לעפר, ואילו מה שאומרים בנפשו יביא לחמו עולה על הנשמה. כי אע"פ שבכדי להשיג את לחם ומזון הגוף, צריך האדם ג"כ להשתדל ולעסוק בפעולות הנצרכות לכך, אבל מ"מ אין זה דורש מסירות נפש והתמסרות מוחלטת, אלא אדרבה עוסקים בזה רק כמה שמחוייבים ע"פ גדרי ההשתדלות ולא יותר. ואילו לצורך השגת לחם ומזון הנשמה, דהיינו המדרגות הרוחניות וקרבת האלקים הבאים כשכר על המעשים הטובים, צריך האדם ממש למסור את כל נפשו לכך, ובלעדי זאת לא ישיג את מבוקשו האמיתי. ולפי זה מבואר כי מה שאומרים בנפשו יביא לחמו, עולה על השגת הלחם של הנשמה, אשר הוא בא דוקא ע"י עבודה שהיא בחי' בנפשו, דהיינו במסירות נפש מוחלטת ושעבוד כל הכחות למען מטרה זו. ולכן עובר האדם העובר את ה' כמה מיני מעברים וקשיים ונסיונות, עד אשר הוא בא אל מדרגותיו הנעלים והשגת לחם ומזון נשמתו, כי כך מתבררת עבודתו במסירות נפש.

והנה האדם נקרא בשמו אשר נאה לו על שם אדמה לעליון (ישעיה יד, יד), כי בכל מעשיו הרי הוא דוגמא כביכול להקב"ה. וא"כ כמו שנתבאר כי

האדם צריך לעבוד במסירות נפש ולעבור כמה מיני מעברים בכדי לזכות להשגת לחם נשמתו, כמו כן הוא כביכול אצל הקב"ה. שהרי הקב"ה מננה את קרבנות ישראל בשם (במדבר כח, ב) את קרבני לחמי לאשי, ועל הכהנים הוא אומר (ויקרא כא, ו) לחם אלקיהם הם מקריבים, והיינו אשר הקב"ה מקבל את עבודות מסירות נפשם של בני ישראל כאכילה ולחם תענוג. וא"כ כמו שאיש ישראל צריך לעבור כ"כ הרבה מעברים ונסיונות עד אשר מתבררת מסירות נפשו בשלימות, ואז הוא זוכה לקבל את לחמו. כמו כן כביכול סובל הקב"ה את כל המעברים והקשיים העוברים על בני ישראל הגורמים צער השכינה. והוא נושא אותם ברצון, עד אשר סוף כל סוף עולים עבודת בני ישראל במסירות נפש לנחת רוח לפניו, ורק אז הרי הוא כביכול בא לזכות בנחת רוח זו בשלימות, אשר שעבר את כל המעברים הללו.

ואת זה מעוררים אנו באמרינו אדם וכו' לעורר את מה שאנו הננו דומים אליו ית', ובכן כמו אשר האדם יביא את לחמו בנפשו, ולכן סובל הוא את כל הקשיים והמעברים העוברים עליו. כך גם יסבול הקב"ה את כל הצער והקושי עד אשר נהיה כקרבן כליל ועולה לנחת רוח לפניו, ובה מעוררים אנו אהבת הקב"ה לנכנסת ישראל.

ד.

הקב"ה מקשיב אל זעקת התשובה הגנוזה בעומק לבבות בני ישראל

וכל מאמינים שהוא עונה לחש, הפותח שער לדופקי בתשובה (פיוט וכל מאמינים).

יש להבין מה החידוש בדבר, וכי לא יענה הקב"ה לתפלת לחש, וכי לא יפתח הקב"ה למי שדופק על דלתותיו בתשובה, והרי פשוט הדבר כי קרוב ה' לכל קוראיו.

אכן לפעמים יש בעומק לבו של אדם הרגשים ובקשות על כאבים הנסתרים בתוכו, וקיימים בעומק רגשותיו של אדם צעקות נסתרות כאלו, אשר מרוב עומקם והסתרותם אין האדם בעצמו יכול לבטאותם ולגלותם. והרבה פעמים הוא מפני שאין הוא יודע מהם כלל, ולפעמים אפ"י את המעט שהוא יודע, אין לו כח להוציא אל הפועל, וכך הם נשארים בסתרי עומק לבבו של האדם. אבל הקב"ה יודע את כל הנסתרות, ואע"פ שאין האדם יודע ויכול לגלות זאת, ואע"פ שהאדם בעצמו אינו יודע מה מפריע לו ומה בקשתו, ומה הם הרגשות העמוקים הטמונים בלבבו. אבל הקב"ה שומע את הכל, כמו שאומרים שועתינו קבל ושמע צעקתנו יודע תעלומות, שהם אותם צעקות הנשארות בעומק הלב ורק היודע תעלומות לב רואה אותם.

ושם באותו עומק הלב האדם דופק בתשובה

באמת ויש שם חרטה גמורה על כל מעשיו, ויש שם נקודה עמוקה באדם שבה הוא רוצה באמת לחזור בתשובה, אבל אין לו את הכח ואת האומץ והבהירות לבטא את בקשת התשובה שלו, והקב"ה הבוחן כליות ולב פותח לו את שערי התשובה, ורואה ומקבל את תשובתו מאותו עומק הלב.

ועל זה אנו אומרים וכל מאמינים כי הקב"ה הוא עונה לחש, היינו באותו עומק הגנוז בלב, והוא פותח לו שם שער לתשובה, הפותח שער לדופקי בתשובה, שישם דופק הוא בתשובה באמת בכל לבבו.

ה.

אנו עושים רמז בתפילה לתפילתו של אליהו הנביא

ואל יאמר פיהם דבר שלא כרצונך (תפלת היה עם פיפיות).

יש להבין את בקשה זו, וכי למה יאמרו שליחי הציבור דברים שאינם כרצונו של הקב"ה, והרי הם עומדים כעת להתפלל ולהפיק רצון מלפניו, ולמה יאמרו ח"ו דברים שאינם כרצונו ית' [וביותר תמוה לפי אשר המה מבקשים כי ישים את דבריו בפיהם, וא"כ איך יתכן שיאמרו ח"ו דבר שלא כרצונו].

אכן הנה אמרו בגמ' (ברכות לא:): על אליהו הנביא שאמר להקב"ה (מלכים א יח, לו) ואתה הסבות את לבם אחורנית, כי דבר זה נחשב להטחת דברים כלפי מעלה, ואמרו חז"ל (סוכה נג.) כי לעולם אל יטיח אדם דברים כלפי מעלה [וגדר תפלה זאת היינו שהיא באה בדרך של תביעה וטענה כלפי הקב"ה כביכול, ולא בדרך תפלה ובקשה כרגיל].

וא"כ י"ל כי דרך התפלה הזאת, אשר רק לאליהו הנביא היה מותר להתפלל כן ולא לאנשים כערכינו, הנה אצלינו היא נקראת בגדר של תפלה אשר היא שלא כרצונו של הקב"ה. אבל לפי מדרגתו ובמצב שאנו נמצאים רוצים אנו לרמז בזה כי אילו היינו במדרגות אליהו, אז היו אנו באים עם הרבה טענות עמוקות כעין אליהו הנביא שאמר 'ואתה הסבות את לבם' והקב"ה היודע כל תעלומות לב יקבל גם התפילה הזאת.

ו.

בראש השנה מבקשים לחזור לבחי' כבוד והדר תעטרנה, ועיי"ז יהיה הקב"ה מלך הכבוד

שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד (מפסוקי מלכות).

הנה אדם הראשון בגן עדן היה במצב גדול של כבוד, וכמו שכתוב עליו (תהלים ה, ו) כבוד והדר תעטרנה, ואמרו חז"ל (וזה"ק ח"א רכא:) כי ביקשו הנבראים כולם להשתחוות אליו עד שאמר להם (תהלים צה, ו) בואו נשתחוה נכרעה נברכה לפני ה'

עושינו. ואכן הנשמה נקראת בשם כבוד, כמ"ש עורה כבודי (שם נז, ט), והיא זכתה לתכלית הכבוד כאשר היה אדם הראשון בגן עדן אשר הוא מקום הכבוד [ולכן נאמר כבוד ה' יאספך על זמן הפטירה של אדם, כי אז הוא עולה אל הגן עדן].

אבל ע"י החטא איבד אדם הראשון את מדרגתו, ותחת הכבוד הגדול אשר נחל התבייש בכושה גדולה, והיה צריך לכסות את ערוות בושותו, והתחבא בכושה גדולה מפני הקב"ה, עד שגירשו הקב"ה ממקום הכבוד לגמרי. [ונתעלמה נשמת האדם אשר היא בחי' כבוד, בתוך מסתרי הגוף העכור המבוהה].

אכן בראש השנה שהוא יום יצירת האדם מבקשים אנו לתקן את החטא, ורוצים אנו לחזור אל בחי' הכבוד הראשון שבו היה אדם הראשון בגן עדן. ועל כך באה בקשתנו שאו שערים ראשיכם אלו שערי הגן עדן הנעולים בפנינו, ומבקשים אנו כי יחזרו ויפתחו בפנינו. ואז נמליך את הקב"ה בשלימות עלינו ודוקא אז יתגלה ענין של ויבא מלך הכבוד, כי האדם כשהוא מכובד יכול להשיג קצת את כבודו של הקב"ה ויתגלה מלך הכבוד.

ז.

הזכרת דרישת נח באהבה, לעורר על דרישת מעשי כל האדם בדרך זאת

כי זכר כל המעשים לפניך בא ואתה דורש מעשה מולם, וגם את נח באהבה זכרת וכו' (נוסח ברכת זכרונות).

הנה יש מרובותינו שהיו דורשים את נח לשבח, ויש שהיו דורשים אותו לגנאי (רש"י בראשית ו, ט), וי"ל כי הוא לפי שמעשיו היו אכן שקולים בין השבח והגנאי. והנה מ"מ דרש אותו הקב"ה לשבח, והציל אותו ואת כל העולם על ידו, ועל כך אומרים כי את נח באהבה זכרת, דהיינו אשר הקב"ה בחר לדרשו באהבה לפי חלק הטוב שבו. ומתכוונים אנו בזה לבקש, כי גם את זרעו אחריו ידרוש הקב"ה בדרך זו כאשר הוא דורש את מעשי מולם, שהרי יש בכל מעשיהם דרישה לשבח ולגנאי, ומבקשים אנו כי היום ידרשנו ה' לטובה ולברכה.

ח.

היחוד בין הקב"ה וכנסת ישראל גם כאשר הם בבחי' אחור

הלוך וקראת באזני ירושלים לאמר כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה (מפסוקי זכרונות).

בפסוקים אלו מתחיל הנביא ירמיהו את דברי תוכחותיו לכלל ישראל לפני חורבן ביהמ"ק, ויש להבין מה ענין דברים אלו לאותו הזמן.

הנה כתב האריה"ק (ליקוטי תורה ירמיה) כי מה שכתוב לכתך אחרי במדבר, היינו לפי שבזמן הליכת בני ישראל במדבר היה היחוד למעלה בבחי' פנים באחור, ואילו בזמן שביהמ"ד היה

קיים היה היחוד בבחי' פנים בפנים [וגם בעת מתן תורה כמ"ש (דברים ה, ד) פנים בפנים דבר ה' עמכם], עיי"ש. ויש לבאר את דבריו ע"פ פשטות, אשר הם מורים על מצב היחוד בין הקב"ה וכלל ישראל. כי אכן בזמן הליכת בני ישראל במדבר נהג הקב"ה עמהם בבחי' של כנס, שהרי הניחם במדבר ארבעים שנה ולא הכניסם לאר"י, והוא נקרא בחי' אחור כמו מי שכועס שאינו מראה את פניו אל מי שהוא משפיע אליו (ליקו"א תניא פכ"ג). ואילו בני ישראל המשיכו ללכת בכל אותם ארבעים שנים אחרי הקב"ה באהבה גדולה, וזהו בחי' פנים של כלל ישראל המראים על גילוי האהבה, ולכן היה היחוד ביניהם בדרך של פנים באחור.

והזכיר זאת הקב"ה לכלל ישראל לפני הנבואות על חורבן ביהמ"ק, שהרי באותה שעה יצאו בני ישראל לגלות ונחרב ביהמ"ק, לפי שהיו מפנים עורף ולא פנים להקב"ה. ובא הקב"ה לומר להם כי עוד הוא זוכר להם את אהבתם הגדולה של בני ישראל אליו, שהלכו אחריו בבחי' פנים גם כאשר הוא היה כביכול בבחי' אחור בשנות לכתם במדבר. ולכן גם עתה כאשר בני ישראל מפנים את אחריהם אליו, הרי לא יטוש את אהבתו הגדולה אליו, ויהיה יחוד וגילוי פני הקב"ה באהבה אליו, מדה כנגד מדה (פני הקב"ה כביכול, כנגד אחור של כלל"י). ואנו מבקשים לעורר מדה זו בתפלת זכרונות, אשר עוד יזכור לנו הקב"ה את אהבתו גם בכל מצב שאנו נמצאים, ולכן אנו אומרים פסוק זה אשר בו הבטיחנו הקב"ה זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך.

ט.

בימים נוראים מתפללת השכינה מתוך גרונו של ישראל, ועיי"ז נזכרים גם המה לטובה ולברכה

הבן יקר לי אפרים אם ילד שעשועים וגו' (מפסוקי זכרונות).

א"י בספרים הקדושים כי תפלות ישראל הנאמרות במשך הימים הקדושים האלו הינם במדרגה נעלית עד מאד, וכביכול הקב"ה בעצמו מדבר מתוך פיהם של בני ישראל, וכל איש ישראל נהיה בבחי' שכינה מדברת מתוך גרונו. ולכן גם אם האדם מצד עצמו לא היה יודע על מה לבקש בתפלות אלו הימים הקדושים, מתפלל הקב"ה כביכול בעצמו מתוך פיו בכל תפלותיו, ופועל את כל התיקונים הנפלאים שצריכים לפעול בכח התפלה.

ובאמת אמרו כי בחי' זו היא מדרגה גדולה מאד, שהרי הוא ממש בחי' נבואה, כי הדבר אשר דיבר ה' מתגלה ויוצא בפי עבדיו הנביאים. ואכן בתפלת מלכויות זכרונות שופרות' בראש השנה מזכירים בתוך התפלה פסוקים רבים מדברי הנביאים, מה שלא מצינו בשום תפלה

אחרת בכל ימות השנה, כי אכן כלל ישראל הם כמו נביאים בעת תפלות אלו הימים. ואין זו מדרגת נבואה סתם, אלא כענין נבואתו של משה רבינו שהיה אב לנביאים, אשר עליו אמרו חז"ל כי היתה שכניה מדברת מתוך גרונו, ובימים הנוראים הקדושים האלו זוכים כל כלל ישראל לבחי' זו. ויש לרמוז זאת בתפלת 'היה עם פיפיות' הנאמרת לפני מלכויות זכרונות שופרות, אשר מבקשים על שליחי הציבור ה'ורם מ'ה ש'אמרו, ה'בינם מ'ה ש'ידברו, ה'שיכם מ'ה ש'ישאלו, ונרמז שם שמו של משה רבינו ג' פעמים בראשי התיבות, כי אכן בעת אמירת הפסוקים האלו זוכים להארה מקדושת מדרגת נבואתו של משה רבינו.

ובזה יש לפרש את ענין קול השופר הנשמע ברמה בעת התפלות בראש השנה, ותוקעים בו על סדר התפלה דוקא. ולפי המבואר יש לומר כי רוצים להורות בזה מה היא גדר תפלתנו, אשר כל עניינה הוא כמו קול השופר. כי כמו שהקול הנשמע מתוך השופר אין הוא בא מעצמיותו של השופר כלל, אלא אך ורק מכוחו של התוקע בו, ואין השופר אלא כלי אשר בו מעבירים קול תרועה, ומ"מ נקרא הקול על שמו של השופר. וכך גם יהיה גדר כל התפלות באלו הימים, אשר אין הם מעצמיותם של בני ישראל המתפללים אותם, אלא מכוחו של הקב"ה המתפלל כביכול מתוך גרונותיהם של ישראל, ומ"מ הרי הוא מחשיב זאת כאילו אנו הננו המתפללים את כל התפלות הנוראות האלו.

ומפני אשר התפלות של אלו הימים אינם התפלות שלנו, אלא תפלות הקב"ה כביכול. לכן כמעט ואין התפלות עוסקות בבקשות על תיקוני וצרכי העוה"ז של בני האדם, אלא רובם ככולם עוסקים בתיקוני ישועת השכינה ותיקון העולם העתיד לבא. כי אכן כאשר השכינה מדברת מתוך כלל ישראל, הרי היא מבקשת על צרכיה כביכול. אכן י"ל כי משום אשר סוף סוף ימים אלו הינם זמן המשפט, אשר הקב"ה דן בהם את העולם כולו ואת כל האדם עם כל צרכיהם הגשמיים כמו הרוחניים. לכן עשה הקב"ה אשר הוא כביכול מתפלל מתוכינו, ועי"ז הרי הוא זוכר את האדם אשר הוא מדבר מתוך גרונו, והוא משגיח על צרכיו הפרטיים ג"כ, ועי"ז באים כל השפעות הצרכים הגשמיים והפרטיים של כל אדם ג"כ.

ויש להעמיס ענין זה בלשון הכתוב, הן יקר לי אפרים הוא בחי' הצדיקים בעלי המדרגה, אשר הם הינם בחי' בן יקר להקב"ה, ואומר אם ילד שעשועים שהוא בחי' אותם אשר הם בבחי' קטנות, כמו ילד שהוא בלי דעת, אבל מ"מ הרי הם ילד שעשועים של הקב"ה, כי הקב"ה אוהב את עמו ישראל. ואמר הכתוב כי שניהם זוכים לבחי'

כי מדי דברי בו שהקב"ה מדבר מתוכם, והיינו בעת תפלות הימים הנוראים כאמור. ועי"ז זכור אוכרנו עוד שאזכור גם אותם ואת צרכיהם, ואז רחם ארחמנו נאום ה' שיהיו הרחמים כפולים, כי ירחם הקב"ה על השכינה ויקבל את כל תפלותיה, ועם זאת ירחם גם על האדם אשר השכינה הק' התפללה מתוכו.

זכירת ברית השבטים, לעורר כח זכירה במקום השכחה

וזכרתי להם ברית ראשונים אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לעיני הגויים להיות להם לאלקים אני ה'. כי זכור כל הנשכחות אתה הוא מעולם, ואין שכחה לפני כסא כבודך (סיום ברכת זכרונות).

פירש רש"י (ויקרא כו, מה) כי ברית ראשונים היינו הברית שהבטיח הקב"ה אל השבטים, ויש להבין מה מיוחד בזכירה זו דוקא, אשר לכן מזכירים אנו אותה.

וי"ל כי יש זכירה פשוטה והוא זכירת האבונה"ק שהן הן המרכבה שאינם נשכחים לעולם, כי אין שכחה לפני כסא כבודך, ולא שייך בהם שכחה כלל. אבל יש זכירה במקום השכחה כעין מה שאמרו חז"ל (ביצה ט). זכור במקום שאתה בא לשכוח, וזהו בחי' השבטים ששורש השבטים הוא יוסף שבא למצב של 'וישכחהו', ובחי' של 'כי נשני וגו', ואח"כ נזכר ויצא מבית האסורים. וזהו ענין של זכירת השבטים. ואנו מבקשים לעורר ביום הזכרון הזה את בחי' הזכרון הבא אפי' במקום השכחה, ולכן מביאים אנו פסוק זה של זכרון של השבטים. וזהו מה שמסיימים ואומרים אח"כ כי זכור כל הנשכחות אתה הוא מעולם, שהקב"ה זוכר גם את הנשכחות שהוא ברית השבטים, ואילו את האבונה"ק אין כל חידוש שהוא זכור שהרי אין שכחה לפני כסא כבודך.

י"א.

מלכויות זכרונות ושופרות בבחי' צדיקים בינונים ורשעים

הנה כלל ישראל מחולקים לג' מדרגות, צדיקים בינונים ורשעים, והם ג' הספרים שנפתחים ב"ה. ויש להגדיר את החילוק ביניהם בסדר הזמנים, אשר הוא ג"כ מתחלק לעבר הווה ועתיד. כי הנה ראשית עניינו של כל אחד מישראל הוא בחי' ועמך כולם צדיקים, שהרי האלקים עשה את האדם ישר, וזהו העבר של כל אחד ואחד מישראל. ומצד שני, הרי מובטחים כלל ישראל לעשות תשובה בסוף הגלות, ואז לא ידח כל נדח מנשמות ישראל, וזהו העתיד של כל אחד ואחד מישראל להיות מתוקן בשלימות. ונמצא כי בבחי' העבר והעתיד אין חילוקי מדרגות בכלל ישראל, ורק בזמן ההוה באים כל חילוקי המדרגות. כי הצדיקים הם מתוקנים גם בזמן ההוה, ואילו

הבינונים והרשעים אינם בשלימות בזמן ההוה. וי"ל כי החילוק בין הבינוני והרשע הוא, כי הבינוני אע"פ שאינו בשלימות תיקונו בזמן ההוה, אבל עדיין לא קלקל את מעשיו כל כך עד שיהיה נשכח ממנו כל העבר שלו כאשר היה מתוקן בתחלת יצירתו, ועדיין אפשר לזכור את עברו הטוב. משא"כ הרשע שכבר קלקל את מעשיו לגמרי, אין לו שום שייכות וזכרון עם העבר הטוב שלו, אלא כל תקוותו ותכליתו איננה אלא מצד מה שלא איבד את העתיד הטוב, וגם הוא עוד יזכה לבא אל תיקונו בעתיד.

ויש לומר כי כנגד ג' מדרגות אלו מכוונים ג"כ מלכויות זכרונות ושופרות, כי מלכויות הם כנגד מי שממליך את הקב"ה בהוה עכשיו, והוא הצדיק אשר הוא מתוקן גם בזמן הוה. זכרונות הם כנגד הבינוני אשר אין מעשיו של עכשיו מתוקנים כל כך, אבל עדיין יש לו שייכות וזכרון טוב על העבר המתוקן שלו. ואילו שופרות הם כנגד זמן התיקון לעתיד לבא, אשר אז יתקע הקב"ה בשופר גדול ובאו כל האובדים והנדחים, ואז יתקונו כל הרשעים ג"כ. ולכן בפסוקי השופרות מובאים הרבה פסוקים המדברים על זמן התיקון לעתיד לבא.

ובסדר התקיעות ישנם ג"כ ג' מיני קולות, קול תקיעה פשוטה וקולות שברים ותרועה. וי"ל כי קול התקיעה הפשוטה מורה על הצדיק אשר מעשיו ישרים ומתוקנים בפשיטות כאשר עשה אלקים את האדם ישר [והוא קול נמשך, כמו תיקונו של הצדיק הנמשך מן העבר אל העתיד דרך ההוה בלי הפסק]. וקול השברים מורה על אדם חולה, כמו"ש בגמ' (ר"ה לה) שהוא גנוחי גנח כדרך החולים, והוא בחי' הבינוני אשר הוא עדיין בחיים אבל הוא במצב של חולי ומכאוב מפני חטאיו. ואילו קול התרועה הוא קול של ילולי יליל (ש), אשר היללות באות על המת, והוא בחי' הרשעים אשר בחייהם קרויים מתים.

והנה קול השברים סמוך הוא לתקיעה הראשונה, וכמו שנתבאר כי גדר הבינוני הוא שעדיין הוא מקושר אל מדרגתו הראשונה כאשר היה צדיק בתחלת יצירתו. ואילו קול התרועה נחשב סמוך רק אל קול התקיעה הפשוטה שלאחריה, להורות על כך כי גם הרשע הגמור עוד עתיד לבא אל תיקונו בסוף הימים, ועתיד הוא להיות מתוקן בשלימות בזמן העתיד. ועל כך תוקעים בסיום כל סדר של תקיעות תקיעה אחת הנקראת תקיעה גדולה, והיא מרמזת על קול השופר של משיח העתיד לבא בקץ הימין, אשר הוא יקבץ את כל נשמות ישראל ויביאם אל תיקונם השלם לעתיד לבא במהרה בימינו.

אשרי העם יודעי תרועה: דער קול שופר איז א טיפע נשמה'דיגע געוויין

א. עורו ישנים: זיך אויפוועקן און פרעגן שאלות

דער שופר וועקט אויף פון שלאף | א קינד שלאפט - נישט האבנדיג קיין שכל צו טראכטן | א בחור באקומט שכל און הייבט אן פרעגן שאלות | א משל פון א פארשלאפענעם מענטש וואס מען ליפערט קיין טשיינע | ער וועקט זיך אויף מיט א ריזיגע שאלה: וואס זוך איך דא? | נאך איידער מען האט א תירוץ - קודם דארף מען פרעגן שאלות | דער גרויסער וואונדער אז מענטשן לעבן אפ א גאנץ לעבן און זיך אפשטעלן קיין איינמאל מיט א פראגע איבערן תכלית

ב. ויפח באפיו נשמת חיים: די געטליכקייט פון א נשמה

דער רבש"ע אליינס האט אריינגעבלאזן אין אדם הראשון א געטליכע נשמה | דאס מיינט אז יעדער איד באלאנגט צו הויכע מדריגות | דעריבער האט מען אים אראפגעשיקט אין א נידריגן גוף - כדי צו הארעווען און אנקומען גאר הויך | יעדער קען זוכה זיין צו זיין א צדיק | מען מוז אנהייבן אלס בחור | דער ווייטאג פון דער נשמה וואס איז נישט אנגעקומען

ג. תקיעת שופר: איך בין א נשמה וואס קען אנקומען צום העכסטן

די נשמה איז זייער הייליג! דער גוף איז זייער נידריג | נאר פון דעם צוזאמשטעל קען די נשמה שטייגן | די נשמה דארף הארעווען אינעם גוף נישט צו ווערן מגושם | ווען עס קומט די צייט שיינט די נשמה אויף | מען איז זוכה צו א ליכטיגקייט פון צדיקים | היינט קען מען אויך ווערן א צדיק | דאס אלעס געשעהט ראש השנה | מען בלאזט שופר - ויפח באפיו נשמת חיים | אויף צוריק - מען איז ממליך דעם רבש"ע אויף דער נשמה | שופר איז א יללה - די נשמה וויינט | שופר איז חירות - די נשמה גייט ארויס פונעם בית האסורים

א.

עורו ישנים: זיך אויפוועקן און פרעגן שאלות

פארשידענע טעמים אויף תקיעת שופר

דער עיקר 'מצות היום' פון ראש השנה איז די מצוה פון 'תקיעת שופר'; ווי מען זעט דאך אז דער גאנצער טאג ווערט אנגערופן על שם דער מצוה, ווי דער פסוק זאגט (במדבר כ"ט א'): "יום תרועה יהיה לכם". עס איז באקאנט די ווערטער פונעם רמב"ם (הלכות תשובה פ"ג ה"ד) וואס ער איז מסביר דעם ענין פון תקיעת שופר: "אע"פ שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב רמז יש בו כלומר עורו ישינים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן ושוגים כל שנתם בהבל וריק" - דער שופר קומט צו אויפוועקן פונעם שלאף די אלע וואס פארשלאפן זייער לעבן מיט נארישקייטן. אויך ווערט דער ענין פון שופר דערמאנט אין צוזאמענהאנג מיט 'חירות'; ווי מען זעט אז אינעם שנת היובל דארף מען בלאזן מיט א שופר און דעמאלט ווערן באפרייט אלע עבדים. אזוי אויך זעט מען דא אן ענין פון א געוויין; ווי חז"ל (ראש השנה ל"ג): לערנען ארויס הלכות פון די תקיעות, פונעם פסוק (שופטים ה' כ"ח) "והיבב אם סיסרא" - גנוחי גנת, ילולי ליל. אזוי אויך שטייט פון ר' סעדיה גאון א טעם אויף תקיעת שופר, אז דאס איז אן ענין פון 'המלכה' וואס מען איז ממליך דעם מלך מיט חוצרות און שופרות. דארף מען דאך פארשטיין וויאזוי מען שטעלט דאס אלעס צוזאם, וואס איז דער נקודה פון תקיעת שופר.

בחורים דארפן הערן א באזונדערע תקיעת שופר דרשה

דער מנהג איז ביי אסאך קהלות, אז דער רב

זאגט 'דברי כיבושין' בעפאר תקיעת שופר; ווי מען רופט עס א 'תקיעת שופר דרשה'. נאר היות אז א רב רעדט דאך נישט ספעציעל פאר בחורים, ער רעדט דאך צו די גאנצע קהילה, בעלי בתים און עלטערע אידן, דערפאר וועט מען רעדן כאילו א 'תקיעת שופר דרשה' - ספעציעל פאר בחורים. ווייל בחורים דארפן הערן א באזונדערע תקיעת שופר דרשה! אודאי, יעדער איינער דארף זיך אויפוועקן לויט זיין מדריגה, דער שופר שרייט דאך צו יעדן איד: "עורו ישנים משנתכם" - אבער דאך איז פארהאן אינגאנצן אן אנדערער משמעות אין דאס 'אויפוועקן' וואס א בחור וועקט זיך אויף.

א בחור דארף לעבן א גאנץ יאר - ראש השנה'דיג

אינ'אמת'ן דארף א בחור זיין אויפגעוועקט א גאנץ יאר - נישט נאר ראש השנה. די בחור'ישע יארן ווערן אנגערופן אין לשון הקודש: 'ימי הנעורים' - דאס איז א לשון פון 'אויפוועקן'; ווי 'נעורים כל הלילה'. דאס מיינט, אז די בחור'ישע יארן איז א זמן וואס דער מענטש דארף זיך אנהייבן אויפוועקן און כאפן וואו ער איז אויף דער וועלט. ווייל ווען א מענטש ווערט געבוירן, איז ער נאך קליין און האט נאכנישט דעם שכל צו טראכטן פארוואס ער איז דא אויף דער וועלט. לאמיר זיך נאר פארשטעלן, וויאזוי וואלט אויסגעזען טאמער א מענטש וואלט אראפגעקומען אויף דער וועלט ווען ער איז שוין א גדול, א בר דעת, פלוצלינג, פון איין מינוט אויפן צווייטן, והנה... ער געפונט זיך דא אויף דער וועלט. עס איז נישט קיין ספק אז ער וואלט געפרעגט

אן א שיעור שאלות, אין אודאי וואלט ער אנגעקומען צו אן א שיעור תירוצים און ער וואלט באשלאסן אן א שיעור ריכטיגע מסקנות. עס איז נישט קיין ספק אז דער מענטש וואלט געווען א אנדערער מענטש!

א מענטש ווערט געבוירן קליין און טראכט נישט וואס ער זוכט דא

דער אויבערשטער האט אבער אזוי מסדר געווען אז א מענטש ווערט געבוירן אלס קטן, אן קיין שכל. און בשעת ווען ער קומט שוין צום דעת, איז ער שוין צוגעוואונט צו דער וועלט, ער האט זיך שוין באקענט מיט דער וועלט מיטן קאפ פון א קטן, און טאמער טראכט ער נישט אריין מיט א התבוננות, וועט ער קענען דורכלעבן זיין גאנץ לעבן כאילו דא האט זיך עס אנגעהויבן, ער וועט קיינמאל נישט טראכטן אז ער קומט פון ערגעץ אנדערש און מען האט אים דא אהערגעשיקט מיט א שליחות.

זיך אויפוועקן מיינט - מען הייבט אן פרעגן שאלות

דערפאר איז די עבודה פון א בחור - זיך אויפצואוועקן! אנהייבן קוקן אויף דער וועלט מיטן קאפ פון א גדול! פרעגן די שאלות וואס א גדול פרעגט ווען ער זעט זיך אין א פלאץ! למשל, אז מען וועט אנכאפן א בחור אינמיטן א גאר טיפן שלאף, און מען וועט אים ארויפלייגן אויף א פליגער און שיקן קיין טשיינע... פלוצלינג גיבט ער זיך א כאפ אויף: "אוי! איך בין אין טשיינע...". וואס וועט זיין די ערשטע זאך וואס ער וועט טון? ער וועט

נקודות:

לאמיר זיך נאר פארשטעלן, וויאזוי וואלט אויסגעזען טאמער א מענטש וואלט אראפגעקומען אויף דער וועלט ווען ער איז שוין א גדול, א בר דעת, פלוצלינג, פון איין מינוט אויפן צווייטן, והנה... ער געפונט זיך אויף דער וועלט

"ויפח באפיו נשמת חיים" – דער רבונן של עולם האט אריינגעבלאזן אין מיר א נשמה!". דאס איז א פסוק וואס זאגט זייער אסאך, 'ויפח באפיו נשמת חיים', דער אויבערשטער האט אריינגעבלאזן אינעם מענטש אן אוצר פון געטליכקייט! דאס איז א מין אוצר וואס איז נישטא אין דער גאנצער בריאה! קיין מלאך, קיין שרף און קיין שום נברא אין דער וועלט האט דאס נישט – נאר בלויז דער מענטש!

מען קען לעבן א גאנץ לעבן – און מען זאל אפילו נישט וויסן אז מען האט א נשמה! עס איז ווי א קוואל וועלכע ליגט באגראבן מיילן ווייט, טיף אונטער דער ערד, וואס מען מוז גראבן און גראבן ביז מען אנטפלעקט דאס און עס הייבט אן קוועלן וואסער

קודם גיין זיך מאכן באקוועם! אודאי נישט! יעדער פארשטייט אז די ערשטע זאך וועט זיין: פרעגן שאלות! באלד וועט ער אנהייבן פרעגן: "וואו בין איך דא? וואס טוט זיך מיט מיר? ווער האט מיר דא געברענגט? וואס דארף איך דא טון?". דאס איז אלעס צוליב דעם וואס ער האט זיך אויפגעוועקט און זיין שכל האט אנגעהויבן ארבעטן. אזוי אויך, א בחור אין די "ימי הנעורים" וואס זיין שכל וועקט זיך אויף פונעם קינדערישן שלאף, דארף ער אויך אנהייבן פרעגן די זעלבע שאלות: ווער האט מיר דא אהערגעברענגט אויף דער וועלט? וואו בין איך געווען בעפאר דעם? ווער האט מיר דא געשיקט? וואס איז דער ציל? וואס דארף איך דא טון?

וויאזוי קען זיין אז א מענטש זאל נישט פרעגן קיין שאלות?

די משנה זאגט (אבות ג' א'): "עקביא בן מהללאל אומר הסתכל בשלושה דברים ואין אתה בא לידי עבירה דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון"

- טראכט אריין פון וואו קומסטו, צו וואו גייסטו און פאר וועמען וועסטו דארפן אפגעבן א חשבון אויף אלץ וואס דו טוסט. דערנאך הייבט ער אן צו זאגן א תירוץ אויף יעדע זאך: "מאין באת - מטיפה סרוחה", און אזוי ווייטער. פונעם סדר המשנה ווייזט זיך ארויס, אז נאך איידער ער הייבט אן מיטן ענטפערן תירוצים, זאגט ער קודם די שאלות און ער שטעלט זיך אפ. דאס הייסט, עקביא בן מהללאל זאגט: "איך גיי דיר נישט באלד זאגן קיין תירוצים! איך וויל אז קודם זאלסטו פרעגן די שאלות און זיצן אביסל מיט א קושיא און זוכן א תירוץ!". דערנאך, נאכן מאכן א הפסק זאגט ער: "יעצט ווילסטו הערן א תירוץ? גוט, וועל איך דיר זאגן א תירוץ אויך! אבער קודם פרעג אזא שאלה - נאך איידער דו ווייסט א תירוץ! וויל מיר שטערט נישט אז דו ווייסט נאכנישט קיין תירוץ - מיר שטערט פארוואס דו פרעגסט נישט אזא שאלה? וואס טראכסטו? דו ביסט דא אלעמאל געווען? דו דארפט דאך עפעס ערלעדיגן דא! טראכט אריין, וואס טוט זיך דא?"

ב.

ויפח באפיו נשמת חיים: די געטליכקייט פון א נשמה

הולך' - דער רבונן של עולם האט גענומען א הייליגע נשמה וועלכע איז א שטיק געטליכקייט און אראפגעשיקט דא אינעם עולם הגשמי אין א גוף גשמי, ווייל דוקא דא - טאמער וועט ער זיך אויסאיידלען - וועט ער וואקסן און אנקומען צו העכערע מדריגות.

כדי אויסצושטייגן מוז מען אנהייבן אלס בחור

א בחור דארף וויסן א גרויסן כלל: עס איז כמעט נישט מעגליך צו ווערן א גרויסער מענטש - טאמער מען האט נישט אנגעהויבן אין די בחור'ישע יארן! א שיינער איד אדער א וואוילער איד - קען מען ווערן אפילו אויב מען האט נישט געהארעוועט אלס בחור, אבער צו ווערן א גרויסער מענטש, זענען די בחור'ישע יארן כמעט ווי א זאך וואס איז 'מעכב'. אודאי איז קיינמאל נישט צי שפעט און אויב איינער וויל באמת - קען ער אויך שפעטער אויסשטייגן, אבער למעשה איז עס א שטארקע 'מילתא דלא שכיחא', ווייל עס איז זייער שווער דעמאלט אנצוהייבן. ריכטיג טאקע אז אלס קינד, זענען רוב גרויסע מענטשן געווען פשוט'ע קינדער, א 'קטן' איז דאך למעשה א 'קטן', ער איז דאך נאכנישט קיין 'בר חיובא' און נאכנישט קיין 'בר דעת', אסאך גרויסע מענטשן האבן זיך ארום געשפילט אין די קינדערישע יארן פונקט ווי אנדערע קינדער, אבער אין די בחור'ישע יארן, איז מען דאך שוין א 'גדול' און א 'בר חיובא'. עס איז שווער צו טרעפן אן אמת'ער אדם גדול, וואס האט נישט געהאט קיין פעטע און געזונטע בחור'ישע יארן.

אודאי האט מען געזען גרויסע זאכן ביי זיי, מען האט געזען וויאזוי זיי דאווענען און לערנען מיט א דביקות, עס האט זיך ארויסגעוויזן זייער 'גדלות' סיי אין תורה, סיי אין עבודה און סיי אין מדות טובות, מען האט געזען אז זיי קענען באווייזן מופתים און אז זייערע תפלות ווערן אנגענומען, יעדער איינער וואס איז נאר געקומען אין זייער מחיצה האט ממש געפילט אז דא איז פארהאן השראת השכינה, און אזוי ווייטער. אבער דאס איז אלץ נאר דאס ביסל וואס איז נתגלה געווארן פאר אנדערע, אבער דער סוד וואס זיי זענען געווען באהאלטענערהייט, וועלכער קשר זיי האבן געהאט מיטן רבונן של עולם, צו וועלכע שלימות זיי האבן זוכה געווען און וועלכע אורות זיי האבן משיג געווען - דאס איז 'עין לא ראתה!' דאס איז א זאך וואס וועט נישט נתגלה ווערן ביז משיח וועט קומען.

כדי אנצוקומען הויך - מוז עס אראפקומען גאר נידריג

דאס איז דער 'דין וחשבון' וואס מען פארלאנגט פון א מענטש אויף יענער וועלט, מען פארלאנגט פון אים אז זיין חלק אלוך ממעל זאל ארויסקומען און ער זאל ווערן א צדיק. דאס איז דער 'מאין באת ולאן אתה

דער תירוץ אויף אלע שאלות: איך בין א נשמה!

דער עיקר מסקנא וואוהין די אלע שאלות דארפן פירן איז, אז דער בחור זאל זיך כאפן: "איך בין א נשמה! איך בין א חלק אלוך ממעל! פון מיר רעדט דער פסוק וואס עס שטייט (בראשית ב' ז'): 'ויפח באפיו נשמת חיים' - דער רבונן של עולם האט אריינגעבלאזן אין מיר א נשמה!". דאס איז א פסוק וואס זאגט זייער אסאך, 'ויפח באפיו נשמת חיים', דער אויבערשטער האט אריינגעבלאזן אינעם מענטש אן אוצר פון געטליכקייט! דאס איז א מין אוצר וואס איז נישטא אין דער גאנצער בריאה! קיין מלאך, קיין שרף און קיין שום נברא אין דער וועלט האט דאס נישט - נאר בלויז דער מענטש! ער איז א 'חלק אלוך ממעל', דאס מיינט, אז ער איז ממש א געטליכער מענטש וואס דרייט זיך ארום מיט א 'צלם אלקים'!

א נשמה קען אנקומען צו די העכסטע מדריגות

נישטא קיין ווערטער צו מסביר זיין, צו וועלכע מדריגה א מענטש קען אויסשטייגן, ווייל ער קען דאך ווערן ממש א געטליכער מענטש! אויב ער איידלט זיך אויס - שיינט ארויס פון אים זיין נשמה! זיין חלק אלוך ממעל ווערט נתגלה! די אלע גרויסע מדריגות וואס מען האט געזען ביי צדיקים, איז נאר געווען א 'מעין דמעין' פון וואס זיי זענען געווען באמת. דאס איז נאר געווען דאס ביסל וועלכע האט געקענט נתגלה ווערן אינדרויסן.

כתר שם טוב

עיקר הסוד מה שהקדוש צריך הוא שולח הנשמה צדק השפל הזה אדרבה מזה יש להקצ"ה נחת ותענוג גדול מאוד, כי אף שהנשמה בכלי מלוכלך מאוד, כי אין דבר גרוע ויותר גשמי מעפר, ואף על פי כן נותנת תמיד שצה והודיה לצוראה חכ חידוש גדול, לכן יש להקדוש צדק הוא מאלו השצחים יותר תענוג מכל העצודות והשצחים של המלאכים, כי עליהם אין חידוש, כי אין להם גוף עכור... כלומר לא צרף הקדוש צדק הוא את הגוף העכור הזה, אלא לגוי, ליהנות ממנו, שיהיה לו תענוג ממנו

דאס געוויין פון דער נשמה פונעם בחור וואס וועקט זיך נישט אויף

די בחור'ישע יארן איז די ריכטיגע צייט ווען מען דארף זיך אויפוועקן און מקבל זיין אויף זיך דעם 'עול מלכות שמים'. טאמער איינער וועקט זיך נישט אויף אין די יארן, קען מען שוין יעצט מאכן א הספד אויף אים... ווייל מען קען נישט גענוג באוויינען און באקלאגן דעם צער פון זיין נשמה, עס איז אזא פארלוסט און אזא געוויין, וואס מען קען אים גארנישט בארואיגן. ווען די נשמה קומט ארויף אויף יענער וועלט און ער זעט אז ער האט געקענט אזויפיל אויפטון, ער האט געקענט אנקומען צו אזויפיל מדריות און הויכע זאכן

זייענדיג אויף דער וועלט, און ער איז נישט אנגעקומען דערצו, טוט דאס אים אזוי ווי: "איך האב געהאט אזא אוצר, אזא ליכטיגקייט, און איך האב דאס אזוי פארפאסט און נישט געוואוסט דערפון". עס איז א שרעקליכער צער צו זען ווי א נשמה וויינט.

אויב מען פרעגט נישט דא - פרעגט מען דארט

דער מענטש וואס אויף דער וועלט האט ער זיך קיינמאל נישט אויפגעוועקט, ער האט קיינמאל נישט געפרעגט דעם 'לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון', און ער איז קיינמאל נישט צוגעקומען צום הבנה

ג.

תקיעת שופר: איך בין א נשמה וואס קען אנקומען צום העכסטן

א מאדערנער שידוך - א הייליגע נשמה אין א נידריגן גוף

אין דעם טאג פון ראש השנה איז געשען א מעשה נורא מאוד, אויף אידיש רופט מען דאס: א דראמאטישע געשיכטע. אין דעם טאג שטייט אין פסוק (בראשית ב' ז): "ויפח באפיו נשמת חיים" - דער אויבערשטער האט אריינגעבלאזן אין 'אדם הראשון' א נשמה. דער פסוק איז ממש דער גרעסטער מוסר ספר וואס איז נאר פארהאן, דער אויבערשטער האט אריינגעבלאזן אינעם מענטש גאר א טייערער און באהאלטענער אוצר, א מורא'דיגע זאך וואס רופט זיך 'נשמה', וואס דאס איז א 'חלק אלוך ממעל'. אזא מורא'דיגע זאך - האט ער אריינגעגראבן אין א פשוט'ן גוף! און פון דארט דארף ער שטייגן און אנקומען צו די העסטע מדריות. דאס איז ממש א שטוינענדע געשיכטע! ער נעמט די גרעסטע קדושה און לייגט עס אריין אין דער גרעסטער טומאה אויף דער וועלט! אינעם גוף וועלכער איז אן 'אחור וקדם' - ער פארמאגט דעם גרעסטן יצר הרע - דארט לייגט ער אריין אזא הייליגקייט! און עס ווערט אזוי גוט פארפאקט און באהאלטן, אז טאמער מען וועט נישט ארבעטן דערויף קען לעבן א גאנץ לעבן - און מען זאל אפילו נישט וויסן אז מען האט א נשמה! עס איז ווי א קוואל וועלכע ליגט באגראבן מיילן ווייט, טיף אונטער דער ערד, וואס מען מוז גראבן און גראבן ביז מען אנטפלעקט דאס און עס הייבט אן קוועלן וואסער.

א דראמאטישע פאסירונג - דער גרעסטער צדיק אינעם נידריגסטן פלאץ

חז"ל זאגן (ראש השנה י'): "בראש השנה יצא יוסף מבית האסורים". די מעשה פון יוסף איז אויך זייער א דראמאטישע מעשה. עס איז א מורא'דיגע מעשה ווי מען האט פארקויפט יוסף און ער איז אראפ אינעם ערגסטן מצב פון לעבן, און דערנאך איז ער גאר געווארן דער מלך אויף גאנץ מצרים. אז מען טראכט אביסל אריין וואס דאס מיינט בפנימיות - איז עס טאקע א פחד פון א מעשה: דער צדיק - וואס ער איז א געוואלדיגער אור הגנוז - גייט אראפ אין טומאת מצרים! און נישט סתם אין מצרים, נאר צום שר הטבחים פון מצרים - וואס דער אר"י הק' זאגט, אז ער איז געווען די גרעסטע טומאה פון מצרים! און נישט סתם אינעם שטוב פונעם שר הטבחים, נאר אינעם 'בית הסוהר', אינעם טורמע פונעם שר הטבחים! דארט איז ער געזיצן צוזאמען מיט אלע פארברעכער פון מצרים. מען קען זיך שוין פארשטעלן וואספארא סארט מענטשן זענען געווען די פארברעכער פון 'מצרים' - וועלכע איז דער 'ערות הארץ', די נידריגסטע מענטשן פון דער וועלט, און די פארברעכער פון דעם נידריגסטן לאנד, זענען דאך ערגער פון ערגער! און מיט זיי איז יוסף געזיצן. אויב דאס איז נאכנישט גענוג, ברענגט מען אים דארטן אריין אין טורמע דעם 'שר האופים' און 'שר המשקים' - וואס דער אר"י הק' זאגט אז גאנץ טומאת מצרים ליגט אין די דריי שרים! דוקא דארטן זיצט דער צדיק באהאלטן, אזא שפלות!

זרע קודש לראש השנה

ותוקעין בשופר צראש השנה שהוא גם כן צחינת אור חזר, שמהחיות שבתוך האדם שנפח בו ית"ש, ונפחין ותוקעין בתוך השופר צראש השנה צהצל זה, להעלותו למעלה צחינת שתהא שלהצת עולה מאלוה... ישיראל מחדשין הצריאה צראש השנה על ידי שסם יודעי תרועה צחינת אור חזר כנ"ל, ומאין להם זה הכח, אמר הכתוב שמה שסם יודעי תרועה האור חזר כנ"ל, כי צאור פניך יכלכון צחינת אור ישר שנתן השי"ת צצריאה

און דער וואונדער איז נאך גרעסער, ווייל דער כלל איז דאך, אז וואס גרעסער און הייליגער די נשמה איז - אלס אין א גרעסערע טומאה וועט עס אריינגיין! א גרעסערע נשמה קומט צוזאמען מיט א גרעסערן יצר הרע! און דוקא פון דארט, פון דעם נידריגסטן פלאץ, דארף אויסוואקסן א צדיק!

נקודות:

ראש השנה איז א טאג וואס א איד קען זוכה זיין צו אן אור ה', אז דער אויבערשטער זאל אים באלייכטן. אן אור ה' מיינט, אז דער מענטש שפירט אז ער איז א חלק אלוך ממעל

דאס איז א געשיכטע וואס געשעהט מיט יעדע אידישע נשמה. דער אויבערשטער נעמט א הייליגע נשמה, פארקויפט עס און שיקט עס אראפ קיין טומאת מצרים אריין, דאס מיינט דער גוף און בכלל די גשמיות'דיגע וועלט, בפרט די היינטיגע וועלט. אמעריקע האט זיך גארנישט וואס צו שעמען פאר מצרים... פארקערט, אמעריקע קען איבערשטייגן די 'ערות הארץ' פון מצרים טויזנט מאל מער

אז ער איז א חלק אלוך ממעל - ווען אזא מענטש קומט ארויף אויף יענער וועלט, און מען דערמאנט אים אז ער איז געווען אויף דער וועלט און מען פארלאנגט פון אים א 'דין וחשבון', ווייסט ער נישט וואס מען וויל פון אים האבן... ערשט דעמאלט הייבט ער אן צו פרעגן שאלות: "איך בין געווארן אהינגעשיקט? און נאכדערצו פאר א תכלית? איך האב געדארפט אויספירן עפעס? איך האב דאס קיינמאל נישט געוואוסט?! איך האב קיינמאל נישט געוואוסט אז מען וועט פאדערן פון מיר א דין וחשבון און מען וועט פארלאנגען פון מיר אזויפיל!"

ראש השנה איז דער צדיק נתגלה געווארן עס איז אנגעקומען דער טאג פון ראש השנה, און עס איז שוין געווען די ריכטיגע מינוט ווען עס האט געדארפט נתגלה ווערן די קדושה פונעם צדיק, און פלוצלינג האט זיך אלץ איבערגעדרייט, אויפמאל איז יוסף ארויסגעגאנגען פון תפיסה, ער ווערט דער גאנצער מושל אין מצרים און ער באלבאטעוועט אויף פרעה; ווי דער אר"י הק' זאגט: אז פון ווען יוסף איז געקומען און געזאגט (בראשית מ"א ט"ז): "בלעדי אלקים יענה את שלום פרעה", האט פרעה מודה געווען אינעם 'שם אלקים', און געזאגט (שם ל"ח): "איש אשר רוח אלקים בו". מען קען זיך נישט פארשטעלן וואס דאס מיינט, יוסף גייט אריין אין דער גרעסטער טומאה און ער זאגט דארטן ארויס דעם שם אלקים! ער זאגט פאר פרעה: דו זאלסט וויסן אז עס איז דא אן 'אלקים' אויף דער וועלט! און מכח די גרויסע קדושה פון יוסף, האט פרעה נאכגעזאגט: "א! עס איז טאקע אמת! איש אשר רוח אלקים בו. דאס הייסט אין אנדערע ווערטער: אז דער צדיק האט געפירט גאנץ מצרים ביי דער נאז... יוסף איז געווארן דער גאנצער בעל הבית אויף מצרים.

די היינטיגע ווערסיע פון 'מכירת יוסף' דאס איז א געשיכטע וואס געשעהט מיט יעדע אידישע נשמה. דער אויבערשטער נעמט א הייליגע נשמה, פארקויפט עס און שיקט עס אראפ קיין טומאת מצרים אריין, דאס מיינט דער גוף און בכלל די גשמיות'דיגע וועלט, בפרט די היינטיגע וועלט. אמעריקע האט זיך גארנישט פארמען פאר מצרים... פארקערט, אמעריקע קען איבערשטייגן די 'ערות הארץ' פון מצרים טויזנט מאל מער

דער שופר איז אויך א תרועה מיט וואס מען איז ממליך דעם מלך. דאס הייסט, דער אויבערשטער האט דאך אונז יעצט געגעבן א 'נשמת חיים', נעמען מיר די דאזיגע נשמה און מיר בלאזן עס אריין אינעם שופר, מיט דעם רופן מיר אויס, אז מיר זענען ממליך דעם רבוננו של עולם מיטן עומק הנפש! מיט דער נשמה זענען מיר יעצט ממליך דעם רבוננו של עולם! ~

"את גאון יעקב אשר אהב סלה" - וואס דער אויבערשטער האט עס אייביג ליב געהאט! אין אלע דורות איז פארהאן א 'גאון יעקב' און א 'יוסף הצדיק' וועלכע ליגט ביי יעדע אידישע נשמה! און מען בעט: "יבחר לנו את נחלתינו" - דער אויבערשטער זאל עס בוחר זיין, דאס הייסט, ער זאל נאכאמאל מחזק זיין און אויפפרישן די דאזיגע נקודה

איז נישט געווען אזא טומאה! און אפשר איז עס נאך אפילו ערגער פונעם דור המבול. און דא אין דעם 'ערות הארץ' יצט באהאלטן א יוסף! יעדער איד האט זיך אינעווייניג א 'יוסף', א 'קדושת יוסף הצדיק'; ווי דער פסוק זאגט (ישעיה ס' כ"א): "ועמך כולם צדיקים" - יעדער איד איז א צדיק. דער 'יוסף הצדיק' מאנט פונעם מענטש עבודת ה' בכלל, און בפרט אינעם ענין פון 'קדושת הברית' - וואס דאס איז ממש די מדה פון יוסף, ער פאדערט פונעם מענטש צו היטן זיין מחשבה און היטן די אויגן, וועלכע איז א זאך וואס מען דארף זיך בעיקר אויסארבעטן אין די יונגע יארן.

לא אלמן ישראל: היינט וואקסן אויך אויף גרויסע צדיקים

דא אינעם גרויסן טומאת אמעריקע, אינעם גרעסטן יצר הרע, דארף וואקסן אן אור פון א צדיק! די נשמה דארף זיצן אין דער תפיסה און זיך דערהאלטן דארט מיט איר קדושה, דינען דעם רבוננו של עולם מיט אן איבערגעגעבנקייט, ביז עס וועט קומען די מינוט ווען די נשמה וועט אנהייבן ארויסשיינען! עס וועט ארויסוואקסן א צדיק! דאס איז די תכלית, דער אויבערשטער האט אונז דא אריינגעברענגט, ווייל דוקא דא דארף וואקסן 'גדלות'! דוקא דא דארף אויסוואקסן אן 'אדם גדול'! און עס איז טאקע אזוי: **יעדער בחור וואס וועקט זיך אויף פון שלאף און נעמט זיך צו עבודת ה' - וואקסט אן 'אדם גדול'! עס קען אפשר נישט נתגלה ווערן היינטיגע צייטן, אזוי ווי אמאל, ווייל היינט איז א דור פון 'הסתר פנים', אבער ער איז גארנישט קלענער ווי די אמאליגע גדולים! עס וואקסן היינט גדולי הנפש וואס זייער גדלות וועט נתגלה ווערן ביי ימות המשיח!**

דער גרויסער שלאף: איך בין נישט געאייגנט צו אויסוואקסן א צדיק

די גרעסטע הצלחה פונעם יצר הרע איז, אז ער מאכט אזא מין תרדמה, א שלאף, אז א מענטש זאל נישט גלייבן אז ער האט נשמה! ער זאל נישט גלייבן אז ער איז א 'חלק אלוך ממעל'! ער זאל נישט גלייבן אין זיין אייגענע גדלות! א בחור זאגט אויף זיך: "וואס? איך קען זיין אן אדם גדול? איך קען זיין א מענטש וואס זאל מכוין זיין הויכע יחודים? עה! וואס, ווען, וואו?!". דארף מען אים זאגן: "דו זאלסט וויסן אז דאס איז א שלאף וואס דער יצר הרע שלעפט דיר איין! ריכטיג טאקע אז יעצט האלטסטו נאכנישט ביי 'חודים', אבער עס איז מעגליך אז דו וועסט נאך דארט אמאל האלטן! אויב דו וועסט הארעווען אין לערנען, הארעווען אויף מדות טובות, הארעווען אויף קדושה און אלע זאכן - וועסטו וואקסן בלי גבול! דו ביסט בכח אנצוקומען צו 'גדלות'! דו וועסט וואקסן א געוואלדיגער גרויסער מענטש! טאמער וועסטו זיך אויסארבעטן איז נישט קיין ספק, אז ווען אידן וועלן זיך צוזאמקומען צום 'מלוה מלכה' אינעם קומענדיגן דור - וועלן זיי פארציילן מעשיות פון דיר! פונקט ווי מען פארציילט היינט מעשיות פון די צדיקים פונעם פריערדיגן דור; ווי למשל

פון סאטמארער רב זצ"ל און פון בעלזער רב זצ"ל - אזוי וועט מען אינעם קומענדיגן דור רעדן וועגן צדיקים פונעם היינטיגן דור - וואס דו וועסט זיין איינע פון זיי!". נישט אז דאס דארף זיין די כוונה פונעם עובד ה', נאר אזוי איז עס! יעדער מענטש קען וואקסן א 'גדול', ער דארף זיך נאר נעמען, ער דארף זיך נאר אויסארבעטן.

ראש השנה קען א איד שפירן אז ער פארמאגט א ליכטיגע נשמה

חז"ל זאגן (ויקרא רבה פכ"א פ"ד): "ה' אורי - בראש השנה" - ראש השנה איז א טאג וואס א איד קען זוהר זיין צו אן אור ה', אז דער אויבערשטער זאל אים באלייכטן. אן אור ה' מיינט, אז דער מענטש שפירט אז ער איז א חלק אלוך ממעל; ווי מען זאגט ביים דאווענען: "זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון" - דער טאג איז א זכרון, א 'מעין' פונעם ערשטן טאג פון דער בריאה, וואס דער רבוננו של עולם האט דעמאלט אריינגעבלאזן א 'נשמת חיים' אין אדם הראשון, די הייליגע נשמה איז דעמאלט אראפגעקומען אויף דער וועלט. דערפאר איז דאס אזא מורא'דיגער טאג; ווי מען זאגט ביים דאווענען: "ונתנה תוקף קדושת היום כי הוא נורא ואיום", ווייל אין דעם טאג האט דער אויבערשטער געמאכט אזא מין פארכטיגער בריאה ווי א 'מענטש', א גשמיות'דיגע בריאה וועלכע פארמאגט א 'צלם אלקים', א 'חלק אלוך ממעל', וועלכער קען ממליך זיין דעם רבוננו של עולם. דאס איז דער געוואלדיגער אור פון ה' אורי בראש השנה, צו דערהערן אז דער אויבערשטער איז מיין ליכטיגקייט! איך בין א געטליכער מענטש!

דער שופר מיינט, דער רבש"ע בלאזט אריין א נייע נשמה

יעדן ראש השנה איז דער אויבערשטער נאכאמאל מחדש פונדאסניי דעם 'ויפח באפיו נשמת חיים'. און דאס ווערט נתעורר און אראפגעברענגט דורך דער מצוה פונעם שופר, וואס מיר בלאזן אריין אינעם שופר, וואס דאס ווייזט אויף א דוגמא דלעילא, אז **דער אויבערשטער בלאזט יעצט אריין אין אונז און אין אלע אידישע נשמות א 'תוספות אור', כאילו מען באשאפט אים היינט פון פריש!** ווען א איד דערהערט דאס, וועקט ער זיך אויף פון שלאף; ווי דער רמב"ם זאגט. דאס הייסט, ער הייבט אן צו פארשטיין אז ער איז א נשמה, ער איז א חלק אלוך ממעל, און ער דערהערט גוט דעם 'מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון', ער דערהערט דעם 'חובתו בעולמו', אז עס פארלאנגט זיך פון אים צו וואקסן גרויס און גרעסער, ווייל ער איז א חלק אלוך ממעל וואס קען אנקומען צו די העכסטע מדריגות.

מען איז ממליך דעם רבש"ע מיט דער הייליגער נשמה

דער שופר איז אויך א תרועה מיט וואס מען איז ממליך דעם מלך. דאס הייסט, דער אויבערשטער האט דאך אונז יעצט געגעבן א 'נשמת חיים', נעמען מיר די דאזיגע נשמה

און מיר בלאזן עס אריין אינעם שופר, מיט דעם רופן מיר אויס, אז מיר זענען ממליך דעם רבוננו של עולם מיטן עומק הנפש! מיט דער נשמה זענען מיר יעצט ממליך דעם רבוננו של עולם! בראש השנה יצא יוסף מבית האסורים - די נשמה וויל שוין ארויסגיין פון תפיסה און נתגלה ווערן! מיר ווילן אים דינען מיט א גדלות וואס פאסט זיך פאר א נשמת חיים וואס ער אליינס האט אריינגעבלאזן!

א געוויין פון א נשמה וואס בענקט צו 'חירות'

מען זאגט ביים דאווענען: "מבין ומאזין מביט ומקשיב לקול תקיעתו" - דער אויבערשטער ווייסט וואס עס ליגט באהאלטן אין אונזער תרועה. דער תרועה איז א געוויין פון א נשמה וואס ליגט נעבעך אין א בית האסורים! די נשמה יאמערט מיט א שברים און א תרועה, נאך א געווייין און נאך א געוויין! די נשמה וויינט ארויס פונעם גוף און זאגט: **איך בין דא איינגעשפארט אין א בית האסורים! ווען וועט שוין קומען דער שופר פון 'חירות', דער 'תקע בשופר גדול לחרותנו', און מיר ארויסנעמען פון דעם תפיסה; ווי יוסף הצדיק וואס איז ארויסגעגאנגען אינעם היינטיגן טאג. איך וויל לעבן פריי - ווי א נשמה'דיג לעבן.**

אונזער ירושה פון אברהם, יצחק און יעקב

דאס זאגט מען ראש השנה בעפאר תקיעת שופר: "יבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב סלה" - דער אויבערשטער זאל אונז געבן אונזער 'נחלה', דאס איז די באהאלטענע ירושה פון די אבות, וואס יעדער איד פארמאגט אינעווייניג אין זיך, דאס איז דער 'גאון יעקב' - דאס גדלות פון יעקב אבינו, אן 'אהבה מסותרת', 'אשר אהב סלה' - וואס דער אויבערשטער האט עס אייביג ליב געהאט! אין אלע דורות איז פארהאן א 'גאון יעקב' און א 'יוסף הצדיק' וועלכע ליגט ביי יעדע אידישע נשמה! און מען בעט: "יבחר לנו את נחלתנו", דער אויבערשטער זאל עס בוחר זיין, דאס הייסט, ער זאל נאכאמאל מחזק זיין און אויפפרישן די דאזיגע פנימיות'דיגע נקודה, און דורכדעם וועט אונזער 'יוסף' ארויסגיין פונעם 'בית האסורים'.

ממליך זיין דעם רבש"ע אויף די גאנצע וועלט - אריינגערעכנט זיך אליינס

דער רבוננו של עולם זאל העלפן אז מען זאלן דערהערן דעם קול שופר און זיך אויפועקן פונעם תרדמה, מען זאל מקבל זיין אויף זיך עול תורה און עול מלכות שמים. און ווען מען וועט זאגן ראש השנה, אז דער רבוננו של עולם איז מלך - וועט מען עס מיינען מיט אן ערנסטקייט. ווען מען וועט זאגן: "ותמלוך אתה ה' אליקינו מהרה לבדך על כל מעשיך", וועט מען אינזיך האבן אז 'על כל מעשיך' - מיינט מען זיך אויך! די זעלבע זאך מיט: "ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלוקי ישראל מלך" - מיינט מען זיך אויך. און אז מען וועט זיך אויפועקן מיט אן אמת'דיגקייט, וועט מען וואקסן מיט א גדלות, הבא ליטהר מסייעין אותן, אמן.

י"ב.

הספיקות שיש בסדר התקיעות, מפני שורשם הנעלם הנעלה מאד מהשגתינו

תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו כי חוק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב (תהלים פ"א, ד).

תקנו חכמים לתקוע בראש השנה מאה קולות אשר יש בהם תת"ק טרומיטין (ע"י טושי"ע א"ח תק"ט), והגיעו לחשבון אלו הקולות לפי שנסתפקו אם קול התרועה הוא 'גנוחי גנח' או 'לולי יליל' (ר"ה לה), ובספק זה נתלו כמה וכמה ספיקות, ובכדי לצאת ידי כל הספיקות הגיעו לחשבון תקיעת מאה קולות.

והנה הכלל בדברי תורה הוא כי אלו ואלו דברי אלקים חיים (עירובין יג), והיינו אשר לכל מחלוקת וספק בדברי התורה יש מקור ושורש הנעלה מן ההתחלקות, ובכחי"ז זו הרי הם שניהם אמת. ויותר מזה אמרו, כי דוקא מן השורש הנעלה המאחד את הכל, ממנו נובעים כל הספיקות. כי מפני אשר הוא נעלה כ"כ, הרי הוא נשגב מלהיות נתפס ומושג בשלימות כאשר הוא יורד ומתפשט בעוה"ז, ולכן דנים עליו בכמה מיני אופנים בכדי לנסות לקבל איזו אחיזה בו. ולפי"ז נאמר בענין הספיקות אשר בקול השופר ג"כ, כי דוקא היות ושורש ענין קול השופר נעלה כ"כ, לכן הרי הוא קול שכולל בו את כל מיני הספיקות אשר יכולים להיות בו, כי אין שום תפיסה אמיתית בקול שופר פשוט זה הנעלה מן הכל ועל כן כולל את כל הספיקות הללו.

והנה ידוע כי ענין תקיעת שופר הבאה בדרך של נפיחה בכח, הרי היא באה לעורר את כח הנשמה, אשר עליה נאמר (בראשית ב, ז) ויפח באפיו נשמת חיים. והוא מפני אשר ראש השנה הוא יום יצירת האדם, ולכן מעוררים בו את כח הנפיחה שהוא שורש ענין הנשמה. והנה יצירה זו באה באופן שונה מכל מעשי בראשית, כי כולם נבראו ע"י המאמרות שבהן נברא העולם, אשר הם בחי' של דיבורים ברורים ומוכנים הניתנים להשגה. ואילו נשמת האדם נוצרה באופן של נפיחה שאינו ענין של דיבור כלל, אלא הוא בכח הנשימה אשר היא שורש כל הדיבורים, והרי היא כענין קול פשוט לפני התחלקות בה' מוצאות הפה לדיבורים מובנים. כי אכן נשמת האדם מושרשת בדיבור עמוק ונעלה מאד, אשר הוא בחי' נפיחה המגלה את תוכיותו ופנימיותו של הנופח (ליק"א תנ"א פ"א), וזה אינו יכול להיות מושג ומובן כמו שאר הדיבורים. ולכן הוא בחי' קול השופר, שהוא קול הנעלה מן ההתחלקות לדיבורים מושגים בשכל הפשוט, ולכן נפלו בו כל הספיקות וכמו שנתבאר. כי אכן בדיבור ברור אין ספיקות, וזה הוא בחי' כל המאמרות שבהם נברא העולם, שהם ברורים בלי שום ספיקות ושאלות. אבל הנפיחה של נשמת רוח החיים אשר היא בחי' קול השופר, איננה דיבור ברור, ולכן התרבו בה כל הספיקות.

וזהו ענין הכתוב תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב. כי הנה 'בחדש שופר' הוא בגי' תת"ק הטרומיטין, ועליהם אמר תקעו כמספר בחדש שופר, וממשיך הכתוב ואומר כי כל אלו הקולות באים מפני בכסה ליום חגנו, לפי שקול השופר מושרש במקום נעלה מאד

אשר הוא מכוסה ונעלם מן ההשגה, ולכן נפלו בו כל הספיקות, וזהו 'בכסה ליום חגנו' שהוא בגי' 'ספק', הבא מפני השורש אשר הוא מכוסה מאד. ומסיים כי חק לישראל הוא אשר הוא חק בלי טעם, ונמסר דוקא לישראל אשר הם קרויים אדם (יבמות סא), ועליהם נאמר ויפח באפיו נשמת חיים, ולכן יש להם שייכות אל הנפיחה של קול השופר אשר א"א לבאר את עניינו בפה, והוא חק לישראל.

וענין ספק זה הבא בתקיעת השופר בראש השנה, הנובעת מן השורש הנעלה של נשמת החיים אשר באדם, המתעוררת ביום יצירת האדם. הרי היא מתגלית עוד ביום זה, כי הרי יש שני ימים טובים של ראש השנה, אשר יסוד ענינם הוא מפני הספק שהיה בכל שנה אם יהיה אלול חסר ויהיה מיד ראש השנה, או שמוא יהיה החודש מלא ויחול ראש השנה רק למחרתו. ונמצא כי יש בכל יום ראש השנה ספק גדול, והוא לפי שא"א לעמוד על סוד נקודת שורש ראש השנה כנ"ל. וספק זה הוא על יומו הראשון של ראש השנה אם הוא ל' אלול או שהוא כבר ראש השנה, וזה מרומז ג"כ בפסוק זה המורה על מה שיום זה מכוסה ונעלם. ועל כך אמר בכסה ליום חגנו, שהדבר מכוסה אם הוא יום חגנו דהיינו ראש השנה [שהוא בגי' 'פעמים ליום' עה"כ], או שמוא הוא 'ליום' נוט' יום ל' ותיבת 'חגנו' בגי' 'אלול', דהיינו יום ל' אלול.

י"ג.

שני ימי ראש השנה באים לתקן חטא אדם הראשון שברח מלפני ה'

ואם באו עדים מן המנחה ולמעלה נוהגין אותו היום קודש ולמחר קודש (ר"ה ב).

שני ימי ראש השנה נחשבים ליומא אריכתא (ביצה ד), ואי באריה"ק כי שני הימים הם כנגד פנימיות העולמות והיצוניות העולמות, ונמצא כי בראש השנה אנו מאחדים את היצוניות עם הפנימיות ליום אחד.

וי"ל בזה, הדנה יסוד ענין שני הימים של ראש השנה הוא ע"פ התקנה שהיתה בזמן שביהמ"ק היה קיים שלא יקבלו את העדים על חידוש הירח מן המנחה ולמעלה, ולכן אם היו באים עדים באותה שעה היו נוהגים את אותו היום קודש ולמחר קודש. ויש לבאר הענין, כי הנה ראש השנה הוא יום יצירת האדם הראשון, אשר באותו היום שנברא נכשל באכילת עץ הדעת, והיה זה בשעה עשירית של היום (פנהדרן לה). ואחר החטא כתיב (בראשית ג, ח) וישמענו את קול ה' אלקים מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם ואשתו וגו'. וי"ל כי בזה היה עיקר פגם הטאו אשר גרם לכך שיגרשהו הקב"ה מן הגן עדן, כי בזה הראה שהוא סבור להתחבא ולהתרחק מאת הקב"ה מכח חטאו, ולכן אכן גירש אותו הקב"ה אה"כ מלהסתפח על נחלת ה' בגן עדן.

ויש לומר כי כאשר היה אדם הראשון בגן עדן היינו שהיה עומד במקום פנימיות העולמות, שזהו מקום הגן עדן. וכאשר חטא וסבר כי בזה הרי הוא יכול להתרחק ולהתחבא מאת פני ה', הרי כי הראה בזה שיש מקום היצוני הנפרד מפנימיות זו אשר שם יכולים לברוח ח"ו. ובכך אכן גרם גלות לעצמו

ממקום הפנימיות, אל מקום היצוניות הרחוק מגילוי אור פני ה'.

והנה שעת מנחה היא שעת חטאו של אדם הראשון, אשר באותה שעה נטרד מן הפנימיות אל היצוניות, וי"ל אשר לכן תיקנו חז"ל ביום יצירת האדם שלא יקבלו את עדות החודש באותה שעה. כי הנה קבלת עדות החודש המביאה לידי קידוש החודש, הרי היא כמו קידוש לבנה אשר עליה אמרו חז"ל (פנהדרן מב). שהיא בחי' קבלת פני השכינה. ולכן כאשר באו עדי קידוש החודש מן המנחה ולמעלה היה זה מורה כי השעה כשירה לתקן את חטאו של אדם הראשון, ולכן נודמן להם קבלת פני שכינה באותו זמן אשר בו נטרד אדם הראשון וברח מלראות את פני ה'. ולכן תיקנו חז"ל דוקא שלא יקבלו את עדותם, כי עי"ז יהיו שני ימים טובים של ראש השנה, אשר אחד הוא כנגד היצוניות ואחד הוא כנגד הפנימיות, ויתאחדו בקדושה אחת להיות נחשבים יומא אריכתא. ובהו יהיו מורים כי אין שום מקום היצוניות הנפרדת מן הפנימיות, אלא הכל אחד בלי שום פירוד. וזה הוא היפך חטא אדם הראשון, כי הוא סבר שיש מקום של היצוניות אשר הוא ח"ו נפרד ומרוחק מאור פני ה' אשר במקום הפנימיות, ואילו בשני הימים של ראש השנה המתאחדים מורים אנו כי אין מקום כזה, אלא בכל מקום ומדרגה נשארים דבוקים בפנימיות אור ה'.

י"ד.

העליה לרגל בראש השנה בחי' חזרה אל הגן עדן

הנה יומו של ראש השנה הוא יום טוב, וכמכונה בפי חז"ל בשם 'יום טוב של ראש השנה', ויש להתבונן א"כ למה אין מצות עליה לרגל במועד זה.

אכן הנה אדם הראשון נברא בגן עדן, ומשחטא בעץ הדעת נתגרש משם. ואי באריה"ק כי קודם החטא היה הגן עדן נקודת אמצע העולם, ואחר החטא אשר שוב אין האדם נמצא בגן עדן, עברה נקודת האמצע להיות [במקום אמצע ישוב העולם] במקום המקדש בירושלים. ואכן קודש הקדשים אשר בו שכן הארון עם הכרוכים, היה דוגמת הגן עדן ועץ החיים. ונמצא כי מקום המקדש הוא תמורה של הגן עדן אשר בו היה אדם הראשון ביום יצירתו. ושלושת הרגלים הם זמנים אשר בהם עלו שבטים למקום המקדש, כי אז התעלו משליטת החטא והתקרבו אל בחי' הגן עדן ששייך בזמנינו [והם זמנים הנעלים מקללת בזיעת אפיך תאכל לחם, ולכן הם אסורים במלאכה].

אכן בראש השנה אשר הוא יום יצירת האדם בגן עדן, לא קבע הקב"ה מצות עליה לרגל אל המקום אשר הוא תמורה של הגן עדן. משום שביום זה מתחיל הסדר של עשרת ימי תשובה אשר בסיומם הגיעו ליום הכיפורים, שהוא גמר החתימה של הדין בראש השנה. ויום הכיפורים הוא היום היחיד בשנה אשר בו היה הכהן גדול נכנס לפני ולפנים אל הקודש הקדשים, אשר הוא ממש בחי' של חזרה אל הגן עדן ועץ החיים. ואת ההכנה לכך עושים אנו כבר בראש השנה, ועל כך אמרו חז"ל לגבי תקיעת שופר (ר"ה יב). כיון דלזכרון הוא ככפנים דמי, דהיינו אשר תקיעת השופר כבר נחשבת ככניסה אל קודש הקדשים.

• הרה"ק רבי מענדל מוויטעפסק ז"ע היה ה'בעל תוקע' הקבוע אצל הרה"ק המגיד ממעזריטש ז"ע, והמגיד היה ה'בעל מקריא'. שנה אחת לא היה רבי מענדל בקו הבריאות ולא היה יכול לתקוע, והרה"ק מבארדיטשוב ז"ע מלא את מקומו. והנה כשרבי מענדל היה מברך את הברכות ותוקע היה עומד במקומו בנחת, בלי שיראו עליו שום תנועה והתלהבות. ובאותה שנה כאשר הרה"ק מבארדיטשוב תקע, אמר את הברכות בקול רעש גדול ובהתלהבות כדרכו בקודש, וכאשר אמר המגיד את התיבה 'תקיעה' התלהב הרה"ק מבארדיטשוב מרוב אורות שראה ועניינים נעלים שהשיג, ומרוב דביקות התעלף מיד והוצרכו להעירו ולהחיותו ולתת בידו את השופר לתקוע בו. אחרי התפלה אמר המגיד: 'מענדל זעה מער און ער חלש'ט נישט' (רבי מענדל רואה יותר מ'מ' אינו מתעלף).

• [ובענין זה היו כמה דרכים אצל צדיקים, כי אכן היו כמה צדיקים דוגמת הרה"ק מבארדיטשוב אשר כמה שהשיגו עניינים נעלים, היו מוסיפים להתלהב ברשפי אש קודש. ומאידך היו צדיקים שנהגו כמו הרה"ק מוויטעפסק, אשר כמה שהיתה התלהבות מתרבה היו פוחתים יותר בתנועות והתלהבות נראית לעינים ולא ראו עליהם שום תנועה. וכבר האריך בענין זה הרה"ק בעל התניא ז"ע (ליקוטי תורה פר' שמיני), וכל צדיק אחז דרכו בקודש ע"פ שורש נשמתו הק'.

• פעם אחת שהה הרה"ק מבארדיטשוב בעיר אחת עם הרה"ק המגיד מקאזניץ ז"ע בראש השנה, והנה דרכו של הרה"ק מבארדיטשוב היתה תמיד להתפלל בזמן מאוחר, ואילו המגיד מקאזניץ היה מתפלל בזמן. וכאשר נפגשו הרה"ק מבארדיטשוב והמגיד מקאזניץ לפני ראש השנה, אמר המגיד להרה"ק מבארדיטשוב איזה דבר צחות אודות מה שהוא רגיל להתפלל בשעה מאוחרת, ענה הרה"ק מבארדיטשוב ואמר לו: 'דעם ראש השנה וועלן אונז בלאזן די תקיעות פאר אייך' (בראש השנה הזה נתקע את התקיעות קודם מעלת כבודו). וכשהגיע ראש השנה בבוקר נעמד המגיד מקאזניץ להתפלל בשעה מוקדמת, והרה"ק מבארדיטשוב התחיל בשעה מאוחרת כדרכו, וכאשר הרה"ק מבארדיטשוב היה עדיין באמצע תפלתו, כבר סיים המגיד את תפלת שחרית וקריאת התורה, והתחיל להתכונן עצמו לעבודת התקיעות, אבל מיד בתחילת העבודה ראה המגיד כי אין הדבר עולה בידו, והרגיש שכל שערי השמים סגורים בפניו, ואין אור קדושת היום ומצותיו מאירים בפניו, כאילו השמים היו מכוסים לגמרי בעבים, באופן שאינו יכול אפי' להתחיל בהכנותיו. והמגיד ניסה לייחד יחודים ולהתעסק בכמה מיני עבודות להמתיק את הדינים, אבל לא עלה הדבר בידו וככה נמשך הדבר עוד ועוד.

• ורק אחר זמן רב הבחין המגיד כי נתפזרו העבים קצת, ונפתחו השערים מעט והתחיל האור להאיר. ומיד כשהבחין בזה, שמע איך שהמלאכים מכריזים במרומים כי הרה"ק מבארדיטשוב כבר הכניס רגלו אחת אל המקוה להתכונן אל התקיעות. המתין המגיד עוד, וראה כי כל מה שהרה"ק מבארדיטשוב מוסיף

וועט דאך פריער זיין ראש השנה, וועלן מיר נעמען דעם שופר אין די האנט, און אונז וועלן מיר זיין משבית מלחמות עד קצה הארץ' (נו, א"כ הרי לפני כן יהיה ראש השנה, ואנו ניקח את השופר בידנו, וכך נהיה 'משבית מלחמות עד קצה הארץ'). וכמו שאמר כך היה, כי אחר הימים הנוראים נתבטל כל הדבר ולא היה.

• שמעתי מזקני הרה"ח ר' נטע שארף ז"ל שהיה אצל הרה"ק מהרי"ד מבעלזא ז"ע בראש השנה, והיה שם ציבור גדול. ואכן בעת התפלות עמדו כולם צופים, ולפני התקיעות התרבה הדוחק ביותר. וכשעמד לפני תקיעת שופר אמר הרה"ק מבעלזא: 'שטופט אייך נישט! שטופט אייך נישט! ב"ה אונזערע תקיעת שופר וועט מען היינט הערן פון אייך עק וועלט ביז די אנדערע' (אל תדחפו! ב"ה את תקיעת השופר שלנו ישמעו היום מקצה העולם ועד קצהו).

• כ"ק רבינו ז"ע סיפר כי זקינו הרה"ק מראזוואדוב אמר כי מי שאינו נמצא אצלו בראש השנה, קשה לו להתפלל עבורו במשך כל השנה

• עוד אמר כ"ק רבינו: 'דער ראזוואדוב'ער זיידע האט געזאגט, אז א רבי וואס ווייסט נישט ווער ס'וועט קומען צו אים אויף ראש השנה, איז נישט קיין רבי' (זקני הרה"ק מראזוואדוב אמר, אשר רבי שאינו יודע מי עתיד לבא אליו על ראש השנה, אינו רבי).

• כ"ק רבינו ז"ע היה עורך את סדרי תפלות ראש השנה בהתלהבות אש קודש מיוחדת, ובעיקר בתפלות המוספין אשר בהם היה ניגש לפני העמוד, והיה מעורר בתפלתו הנלהבת את לבבות כל המתפללים בביהמ"ד לבכיה בהשתפכות הנפש והשתוקקות מתי כבר נזכה לראות בגילוי כבוד מלכות שמים בעולם.

אל תקיעת שופר היה כ"ק רבינו נכנס כמו 'גענעראל' היוצא בתקפו וגבורתו לערוך מלחמה, וכך היה מקריא לבעל התוקע 'תקיעה' 'שברים' בקול תקיף. וכן בתפלה אשר לפני התקיעות, שהיה כ"ק רבינו נוהג לאמרה בקול, כאשר היה מגיע לתיבות 'סתום פיו' (של השטן) היה אומר זאת בתוקף גדול, כמו איש מלחמה העומד ונלחם בכח וגבורה. אבל אח"כ כאשר התפלל מוסף לפני העמוד, ובפרט כאשר אמר את פסוקי 'מלכויות זכרונות שופרות', היה אומר זאת בבכיות וגעגועים.

• והיה כ"ק רבינו מתפלל את מוספי ראש השנה לפני העמוד בחיות והתלהבות מיוחדת, וביותר היתה התלהבותו והשתוקקותו בעת אמירת פסוקי 'מלכויות זכרונות שופרות', אשר היה אומרם בענימות ודביקות מיוחדת. והיה נוהג לומר: 'מיין חיות דקדושה פון א גאנץ יאהר, קריג איך פון די פסוקים' (את החיות דקדושה של כל השנה, הריני מקבל מאמירת אלו הפסוקים).

נוסח תפלת כ"ק רבינו היתה מיוחדת על מה ששמע מאביו כ"ק רבינו הזקן ז"ע, והוא היה הנוסח המקובל מהרה"ק מראזוואדוב ז"ע ולמעלה בקודש. אכן היו כמה תנועות בנוסח של 'מלכויות זכרונות שופרות' אשר כ"ק רבינו הוסיף מעצמו, כמו בתיבות 'ועל המדינות בו יאמר' שב'זכרונות', ועוד כמה מקומות.

בעבודות ההכנה אל התקיעות מתבהרים השמים יותר, עד כי כאשר התחיל הרה"ק מבארדיטשוב לתקוע, אז האירו השמים לגמרי. ותיכף תקע גם המגיד מקאזניץ בבית מדרשו, וכמו שאמר לו הרה"ק מבארדיטשוב כי יתקע לפניו, כך אכן היה. [הרה"ק בעל דמשק אליעזר מוויזניץ ז"ע היה מספר מעשה זה בכל שנה אחר תפלת שחרית של ראש השנה לפני התקיעות].

• שמעתי מכ"ק אדמו"ר מאמשינאו ז"ע כי אביו הרה"ק רבי יוס'ע ז"ע פגש בהיותו אברך צעיר איש חסיד זקן אשר עוד נסע אל הרה"ק הרבי רבי בונם מפרשיסחא ז"ע, והחסיד סיפר לו כי זכה לשמוע איך שהרבי רבי בונם מתפלל 'מלכויות זכרונות ושופרות'. והנה הרבי רבי בונם נהג לפי דרכו בהצנע לכת והסתרת התלהבותו, ולא ראו עליו בכל משך התפלה שום תנועה והתלהבות. אבל באמצע זכרונות 'האט ער ארויס געלאזט א קרעכץ' (יצאה אנתה מפיו) [והיה רבי יוס'ע אומר על אותה קרעכץ של הרבי רבי בונם שהיה בבחינת 'ולא יכול להתאפק']. וכאשר סיפר זאת אותו חסיד לרבי יוס'ע היה זה יותר מחמישים שנה מאותו תפילה ששמע, וכשאמר התיבות 'האט ער ארויס געלאזט א קרעכץ' מפיו, התעלף על אתר מן ההתעוררות הגדולה שהיתה לו כשזכר מה'קרעכץ'.

• בימיו של הרה"ק מראזוואדוב ז"ע התפשטה פעם אחת שמועה באמצע הקיץ, כי אומות העולם מצחצחים את חרבותיהם וכלי זינם, ומתכוננים למלחמה גדולה שתיערך בתקופה הקרובה. באותה תקופה היה אחד מצדיקי הדור מנכדי הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק ז"ע, ושמו הרה"ק רבי אלעזר ז"ע אשר צדיקי דורו היו מחשיבים אותו ביותר, והוא היה מקורב אל הרה"ק מראזוואדוב. כאשר שמע רבי אלעזר את קול המלחמה המתהלך במחנה, קם ונסע אל הרה"ק מראזוואדוב לדבר איתו על כך. ובבואו אל הרה"ק מראזוואדוב סיפר לו מה שמדברים בכל מקום אודות מלחמות גדולות שעתידים להיות בקרוב, ולפי שהבין בדעתו כי מלחמות אלו יהיו חבלי משיח וזה יכול להביא צרות גדולות ח"ו על שונאיהם של ישראל, וענה ואמר אל הרה"ק מראזוואדוב: 'מען דארף זאגן פאר משיח, ווילסטו קומען אזוי, ווי אונז פארשטייען, איז גוט! אז נישט, איז ליג דארט אין לאַך'! (צריכים לומר אל משיח, אם תרצה לבוא ככה, כמו שאנו מבינים - בלי שיהיו צרות ח"ו לבני ישראל - הרי טוב! ואם לא, הישאר לך במקומך!). שאל אותו הרה"ק מראזוואדוב על איזה זמן מדברים שאז יתחילו המלחמות, ענה רבי אלעזר כי לפי מה שאומרים העולם יהיו המלחמות בימות החורף של השנה הקרובה. נחה דעתו של הרה"ק מראזוואדוב ואמר לו: 'נו,

בס"ד

מודעה

הגליון הבא יופיע לקראת יום הכיפורים

ויהיה נמצאים בכל המוקדים ביום ג' פרשת האזינו